

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 128 stemmer.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 38:

Forslag til folketingsbeslutning om inddrivelse af skyldig betaling for offentligt formidlet børneopasning.

Af Poul Nødgaard (FP) m.fl.
(Fremsat 8/2 91. Første behandling 7/3 91. Betænkning 11/4 91).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Tom Behnke (FP):

Det er beklageligt, at der ikke kan samles et flertal for dette gode forslag, men vi vil trods alt glæde os til at se udspillet fra regeringen, som socialministeren bebudede under første behandling af dette forslag. Fremskridtspartiet håber, at debatten får en positiv indvirkning på regeringens kommende udspil, og ser frem til, at også Fremskridtspartiets synspunkter vil blive tilgodeset i regeringens udspil.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning forkastedes, idet 8 (FP) stemte for, 119 (S, KF, V, SF, CD, RV og KRF) imod.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Forespørgsel nr. F 13:

Forespørgsel til socialministeren og indenrigsministeren:

»På hvilken måde og med hvilket tidsperspektiv vil regeringen sikre, at ventelisterne til dagforanstaltninger for børn afvikles på en pædagogisk og økonomisk forsvarlig måde?«

Af Jytte Andersen (S) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 8/3 91. Fremme af forespørgslen vedtaget 14/3 91).

Begrundelse

Jytte Andersen (S):

I dagens Danmark er velfungerende og gode daginstitutioner og dagplejer en nødvendighed og ikke et nødvendigt onde, men et godt tilbud til børn og forældre . . .

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg beder medlemmer, der forlader salen, gøre det i stilhed. Og de medlemmer, der taler sammen, bør gøre det stille, så man kan høre, hvad der bliver sagt heroppefra.

Jytte Andersen (S):

Daginstitution og dagpleje er en mulighed for social og kulturel udvikling for børn sammen med jævnaldrende og sammen med fornuftige, kvalificerede voksne. Her udvikles børn til ansvarlige, sociale medborgere.

Socialdemokratiet ønsker som baggrund for denne debat at slå fast, at der skal skabes politisk baggrund for, at vi får et tilstrækkeligt antal pladser, som både imødekommer børns behov for leg, samvær og kreativitet og imødekommer forældrenes behov for at få passet deres børn i trygge omgivelser. Der skal skabes forståelse for, at der skal være en tilstrækkelig kvalitet i den udvikling og udbygning, vi skal fremme, og at daginstitutioner og dagpleje tilbydes forældrene til rimelige priser.

Socialdemokratiet håber på en kvalificeret og konstruktiv debat, hvor vi her i Folketinget erkender vort ansvar for såvel kvantitet som kvalitet i de tilbud, vi giver næste generation.

Vi er nødt til at give kommunerne en hjælpende hånd i form af bedre økonomi og lempelse af lånelofter og deponeringsaftaler. Med andre ord er Folketinget medansvarligt for afskaffelse af ventelister også økonomisk, og derfor skal spørgsmålet indgå i forhandlingerne om den kommunale økonomi.

Det er også helt afgørende for en god udvikling på børneområdet, at forældrene spiller en

[Jytte Andersen]

central rolle, og vi ser frem til en lovgivning, som sikrer dem reel indflydelse på deres børns liv i dagtimerne og indflydelse på den fortsatte udbygning og udvikling på daginstitutions- og dagplejeområdet.

Vores indstilling til dagens debat er, at vi ikke alene skal sigte efter at afskaffe ventelisterne billigst muligt, men også bedst muligt for børn, forældre og medarbejdere.

Besvarelse

Socialministeren (Else Winther Andersen):

Det fremgår af forespørgslen, at den er rettet til både indenrigsministeren og socialministeren, og vi har fundet det mest hensigtsmæssigt, at jeg giver et fælles svar. Ventelisteproblemet har gennem en del år været fremhævet som et af de store socialpolitiske problemer. Mange kommuner har da også været særdeles aktive med henblik på at løse problemet.

Som forældre oplever vi jo vore børn som det dyrebareste i vores tilværelse. Derfor er det også let at forstå den bekymring, som vi ofte hører forældre give udtryk for, når barselorloven er ved at udløbe og der endnu ikke er plads i den kommunale dagpleje eller vuggestue, eller når det længe ønskede job pludselig er der og der ikke er et pasningstilbud til børnene.

Den øgede erhvervsfrekvens blandt kvinder har både betydet, at efterspørgslen efter dagtilbud har været voldsomt stigende, og at det ikke længere er så nemt at finde en god privat pasning af børnene.

Vi ved bl.a. fra Socialforskningsinstituttets undersøgelser, at der i en række kommuner er et stort ventelisteproblem, men hvor stort problemet reelt er på landsplan synes der at være nogen usikkerhed omkring. Vi hører jo forskellige tal, og jeg tror, at vi skal tage dem med et vist forbehold. Vi ved nemlig også, at der er vidt forskellig praksis i kommuner med hensyn til dem måde, man fører ventelisterne på.

Når jeg fremhæver denne usikkerhed omkring det reelle ventelistetal, hænger det sammen med, at vi af og til oplever kommuner, som må ganske langt ned på ventelisten, før de kan få fyldt en ledig plads op. Endelig er det også værd at fremhæve, at mere end en tredjedel af landets kommuner ifølge Socialforskningsinstituttets undersøgelse ikke har akutte ventelister for de 0-2-årige. Men uanset om det samlede ventelistetal er 37.000 eller det er 30.000, el-

ler hvor stort det nu måtte være, så er der tale om et problem, som jeg tror vi alle er enige om må søges løst.

Det må dog understreges, at regeringen ikke har nogen direkte styringsmuligheder på området. Daginstitutionerne og de øvrige dagforanstaltninger for børn styres og finansieres fuldt ud af kommunerne. Kommunerne skal i henhold til lovgivningen tilbyde borgerne en bred vifte af servicetilbud. Blandt de mest udgiftskrævende kan jeg nævne folkeskolerne og fritidsundervisningen, institutioner og øvrige servicetilbud for ældre samt dagforanstaltninger for børn.

Det er kommunernes opgave at tilpasse kapaciteten på de enkelte områder til de lokale behov i den enkelte kommune, og det må i sagens natur ske inden for den økonomiske ramme, som kommunerne har til rådighed. Regeringen og Kommunernes Landsforening har i de seneste år indgået årlige aftaler om kommunernes økonomi. Det er et led i samordningen af den samlede økonomiske udgifts- og skattepolitik. Regeringen og Kommunernes Landsforening har været enige om, at den økonomiske situation ikke har givet plads til øgede offentlige udgifter og derfor heller ikke til øgede kommunale udgifter.

Det betyder imidlertid ikke, at kommunerne ikke kan sætte flere ressourcer ind på bestemte opgaver. Det ligger tværtimod i den tilpasning af kapaciteten, der løbende foregår i takt med, at behovene ændrer sig. Kommunerne har et ansvar for løbende at foretage den nødvendige omprioritering efter de lokale skøn, dvs. flytte ressourcerne fra områder med faldende behov til områder med stigende behov. Jeg kan f.eks. nævne, at der i løbet af 1980'erne er sket et meget kraftigt fald i elevtallet i folkeskolen, og at dette fald vil fortsætte i en årrække. Kommunerne har altså mulighed for at flytte ressourcerne fra folkeskolevæsenet til andre områder, f.eks. til dagforanstaltninger for børn, og det kan vel at mærke ske uden at forringe niveauet for den enkelte elev i folkeskolen.

Jeg er ikke tilhænger af øget statslig styring af kommunernes opgaver. Vi skal tværtimod holde fast ved princippet om, at kompetence og ansvar for opgavernes løsning skal lægges så tæt ved borgerne som muligt. Staten skal ikke forsøge at fjerntstyre kommunerne, men derimod give kommunerne de nødvendige styringsredskaber.

[Socialministeren]

Ser vi på kommunernes planlagte udbygning af dagtilbudsområdet for de kommende år, så viser tallene fra det sociale informations- og analysesystem, at kommunerne planlægger en udbygning i perioden 1990-94 på ca. 13.500 pladser for de 0-6-årige. Prognoserne fortæller os, at der i samme periode vil ske en stigning i fødselstallet, som vil lægge beslag på en stor del af den planlagte udbygning. Det er derfor min opfattelse, at nedbringelse af ventelisterne først og fremmest må ske ved en bedre og mere fleksibel anvendelse af eksisterende institutioner, f.eks. ved etablering af modulordninger og deltidspadser, der er afpasset efter forældrenes behov for pasning. Vi må satse på en fortsat og styrket udvikling af alternative løsninger som f.eks. puljeordninger, hvor der ydes et tilskud pr. barn til private pasningsordninger.

Endelig tror jeg, at vi i langt højere grad skal interessere os for ordninger i tilknytning til virksomheder. Sådanne alternative former vil sammen med de mere traditionelle udbygninger, som kommunerne planlægger for de nærmeste år, kunne bringe os nærmere en løsning. Det er også mit klare indtryk, at der allerede i mange kommuner arbejdes på at afskaffe eller at nedbringe ventelisterne, og i nogle kommuner er den akutte venteliste som nævnt helt afskaffet.

For at støtte kommunerne i deres bestræbelser på at skaffe flere pladser gennem en mere fleksibel udnyttelse af de eksisterende ressourcer er der fra denne og også fra den forrige regerings side taget en række initiativer. Her skal især fremhæves de ændringer af bilstandsloven, der blev gennemført i efteråret 1990, hvorefter en lang række af de barrierer, som fra kommunal side blev påpeget for en mere fleksibel dagtilbudsstruktur, blev fjernet.

Der blev således indført adgang til, at kommunerne yder tilskud til private pasningsordninger, de såkaldte puljeordninger. Samtidig blev der også skabt mulighed for, at to personer fra samme husstand passer op til 10 børn i eget hjem, de såkaldte store dagplejer. Endelig er der nu mulighed for at etablere dagplejer uden for dagplejernes eget hjem, når blot det sker i børnenes hjemlige miljø.

Samtidig blev der indsat en formålsbestemmelse i bilstandsloven, som skal være med til at sikre kvaliteten i dagtilbudene, herunder de alternative former. Som led heri blev det – og det

vil jeg da gerne fremhæve – fastsat, at forældrene skal inddrages i børnenes dagtilbud. Børnene er først og fremmest forældrenes ansvar, og det er derfor også helt afgørende, at forældrene inddrages mest muligt i børnenes hverdag i daginstitutioner og dagplejen. Jeg finder det også vigtigt, fordi det er en forudsætning for at få forældrene gjort bevidst om ressourceanvendelsen i dagtilbudene.

Jeg vil også gerne nævne, at der efter bilstandslovens forsøgsbestemmelser er mulighed for dispensation fra de almindelige bestemmelser om pasningsordninger, bl.a. til etablering af ordninger, der sigter imod at nedbringe kommunens ventelister. Denne adgang gives i dag i vid udstrækning.

Derudover har jeg i samarbejde med Kommunernes Landsforening og Sammenslutningen af Sociale Udvalg i februar i år udsendt et idékatalog om dagtilbudsområdet. Kataloget indeholder bl.a. et antal eksempler, som har til formål at vise nye veje for en fleksibel tilrettelæggelse af dagtilbudsområdet, f.eks. modulordninger og andre tilbud, der tidsmæssigt er afpasset efter forældrenes behov for pasning med en tilhørende lavere betaling. Udsendelsen af idékataloget har som formål at inspirere kommunerne med henblik på en fortsat udvikling af lokale strukturer, der sikrer en høj grad af fleksibilitet og effektiv ressourceanvendelse.

Det er aftalt med de kommunale organisationer, at vi i fællesskab vil følge udviklingen i kommunerne tæt og til efteråret 1991 vurdere, om der er behov for yderligere lovgivningsinitiativer, der kan sikre den nødvendige fleksibilitet.

Regeringen mener således, at der fra centralt hold er givet kommunerne frie rammer og inspiration til at tilrettelægge deres dagtilbud i overensstemmelse med de lokale ønsker og behov. Vi må nu give kommunerne tid til at udfylde disse rammer. Kommunerne er som tidligere nævnt også i fuld gang. Vi ved således fra forskellige undersøgelser fra Socialforskningsinstituttet, at mere end hver fjerde kommune har eller overvejer at indføre modulordninger. I Socialministeriet modtager vi nu et stigende antal indberetninger om etablering af de såkaldte puljeordninger. Dansk Arbejdsgiverforening er for tiden i gang med at færdiggøre en pjece om etablering af de såkaldte virksomhedsinstitutioner, som forhåbentlig vil fremme interessen fremover for disse ordninger.

[Socialministeren]

Jeg ser således mange tegn på, at der virkelig er sat meget i gang på området. Jeg finder det vigtigt, at vi først og fremmest hele tiden sikrer os, at der er rum for udformning af forskellige lokale løsninger baseret på de lokale behov og ønsker, men regeringen lægger på sin side også vægt på, at de tilpasninger sker, så vi kan blive nødt til ad lovgivningsvejen at sikre, at børnefamilierne får en reel indflydelse på deres dagpasningsmuligheder, at det sker, uden at vi øger de offentlige udgifter, og at der sker en fortsat udvikling af fleksible strukturer og løsninger inden for området.

*Forhandling***Peder Sass (S):**

Ifølge Socialforskningsinstituttets rapport om offentlig børnepasning skulle kapaciteten udvides med 58.000 offentlige daglejepladser, hvis alle, der ønskede at få en offentlig pasning af børn, blev tilgodeset. Dette tal kan imidlertid reduceres til mellem 30.000 og 40.000, som har et akut behov for pasning. Dette behov er i øvrigt også bekræftet af Kommunernes Landsforenings opgørelse på området. Anvender man herudover de sidste befolkningsprognoser, der er udarbejdet af Danmarks Statistik, og forudsætter man, at man vil opretholde det nuværende niveau, vil ventelisterne komme til at vokse op til ca. 75.000 børn i 1995, hvis der ikke gøres en ekstraordinær indsats.

Denne situation er for Socialdemokratiet uholdbar. Problemet må og skal løses. Alle involverede parter, staten, kommunerne, organisationerne og forældrene, må sammen bidrage til at løse ventelisteproblemet. Nybagte forældre skal kunne nyde orloven sammen med deres børn og ikke bruge den halve tid til at bekymre sig over, hvad man skal gøre, når orloven er slut. Der må arbejdes hen imod en reel pladsgaranti, hvor man, inden barselorloven er slut, får anvist en institutions- eller en daglejeplads. Denne udvikling kan vi i Socialdemokratiet som sagt ikke se passivt på. Derfor skal der nu tages initiativ til aktiv handling, der kan nedbringe antallet af børn på ventelisterne.

Børnefamiliernes arbejdsmæssige situation har været med til at påvirke ventelisteproblematikken. Det gælder især småbørnsfamilierne, idet de hører til den familiegruppe, der arbejder mest og dermed har det største behov for

børnepasning. Samtidig med at flere er i beskæftigelse, forudsættes der også investeret i pasning af børn. Det er en konsekvens af ligestillingen mellem mænd og kvinder, at kvinderne bidrager til den erhvervsmæssige produktion i samfundet.

I diskussionsoplægget fra Forum for Industriel Udvikling har en række fremtrædende erhvervsfolk set det som et stærkt dansk kort i det indre markeds konkurrence, at vi er så langt, at vi har klaret disse investeringer i pasning af børn, som en lang række andre europæiske lande på nuværende tidspunkt har foran sig at skulle investere i.

Såfremt alle mødre havde udearbejde, ville 79 pct. af mødrene til børn i 0-2-års-alderen foretrække en offentlig pasningsordning mod 87 pct. af mødre til børnene i alderen fra 3-6 år. Har familierne et pasningsbehov til deres børn, vil problemet i langt de fleste tilfælde søges løst ved at efterspørge en plads i den offentlige pasning. At de vil søge det løst ved en efterspørgsel i den offentlige dagpasning, fortæller noget om den kvalitet, der er i de offentlige pasningstilbud.

Dagsinstitutioner og dagpleje er nemlig ikke blot et spørgsmål om pasning, mens far og mor er på arbejde. Dagsinstitutioner og dagpleje spiller i dag en vigtig rolle for børnenes udvikling og deres dagligdag, især på baggrund af den udvikling, familierne igennem tiderne har gennemgået. Mange børn har ingen eller kun få søskende, og en del kun én forælder; jeg er derfor ikke i tvivl om, at børnene er glade for at mødes med deres jævnaldrende legekammerater og andre voksne og opleve det sociale samvær på godt og ondt, der er i dagsinstitutionerne.

Det er vort indtryk i Socialdemokratiet, at man i kommunerne gør en betydelig indsats for at skaffe flere pladser ved en omlægning af de eksisterende dagtilbud ud fra brugernes faktiske behov og ligeledes igennem de muligheder, der er for at finde fleksible løsninger ved brug af puljeordninger efter bilstandslovens § 70.

Men der er problemer, når det drejer sig om de økonomiske muligheder; bl.a. er det således, at Indenrigsministeriet i en bekendtgørelse om kommunernes låntagning har fastsat bestemmelser, der begrænser kommunernes adgang til at finansiere øgede aktiviteter ved låntagning.

[Peder Sass]

Med hensyn til daginstitutioner følger det bl.a. af denne bekendtgørelse, at kommunerne ikke må låne penge til bygning af daginstitutioner. I den forbindelse medregnes også låntagning og etableringsudgifter, som private måtte optage i forbindelse med daginstitutioner; de pålægges også kommunernes låntagning.

Med andre ord: Hvis f.eks. en virksomhed, et boligselskab eller andre bygger en børnepasningsordning til 5 mio. kr. og tilbyder kommunen at leje disse lokaler eller støtte børnepasningen økonomisk, skal de 5 mio. kr. modregnes i kommunens lånemuligheder, eller kommunen skal deponere de 5 mio. kr. i Nationalbanken.

Det har næppe været Folketingets hensigt, at disse lovgivninger og puljeordninger skulle vise sig nærmest umulige at benytte for en lang række kommuner, uden at disse havde rammer økonomisk, så man kunne ændre dette. Derfor må der ske en ændring af disse lånemuligheder.

Ventelisternes omfang og kommunernes trængte økonomi tilsiger, at problemerne skal løses i en mere målrettet form, f.eks. gennem ændring af finansieringssystemet, der tilfører kommunerne øgede ressourcer.

Den nuværende bloktilskudsordning må suppleres med faste tilskud i forhold til antallet af børn under offentlig pasningsordning i den enkelte kommune. En sådan tilskudsmodel bygger på samme model, som der er indført for den kommunale beskæftigelses- og aktivitetsindsats, hvor dele af de statslige tilskud udbetales i henhold til den faktiske aktivitetsindsats i de enkelte kommuner.

Vi finder, at det ekstra tilskud til kommunerne kan finansieres med en andel af de statslige besparelser, der følger af, at der ansættes mere personale i daginstitutionerne, og ved at der i forbindelse med udbygningen af institutioner kan ske en øgning af beskæftigelsen inden for bygge- og anlægssektoren.

Til sidst om forældreindflydelsen: Børnepasningsområdet er et kommunalt administrativt område, hvor der i disse år er sket en øget decentralisering, hvor brugerne bør få og har fået større indflydelse. Brugere skal være med til at lave de nødvendige målsætninger for børnepasningsordningerne, og de skal også være med i den overordnede styring.

Vi er i Socialdemokratiet ikke i tvivl om, at en øget forældreindflydelse vil betyde en større

aktivitet og bedre udnyttelse af ressourcerne inden for institutionsområdet.

På vegne af Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre, Centrum-Demokraterne, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti skal jeg herved fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget konstaterer, at børnepasningsområdet henhører under det kommunale selvstyre, opfordrer Folketinget regeringen til at lade spørgsmålet om ventelisterne til daginstitutioner og dagpleje indgå i de økonomiske forhandlinger mellem regeringen og kommunerne.

I forhandlingerne skal indgå en eventuel lempelse af kommunernes lånelofter og deponeringsordninger ved utraditionelle dagforanstaltninger.

Derudover opfordrer Folketinget regeringen til at fremsætte lovforslag om øget forældreindflydelse i daginstitutioner samt til fortsat at satse på en intensiveret udvikling af alternative pasningsformer, således at det tilstræbes at nedbringe ventelisterne.

Herefter går Tinget over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 17).

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingerne.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Det, der får mig herop, var den socialdemokratiske ordfører, der svang sig vældigt op omkring de offentlige pasningsordninger. Det var, som om man havde taget det ud af BUPL's program. Det er også helt fint. Men når nu man har stillet en forespørgsel om, at man vil afvikle ventelisterne, og når vi ved, at hvis disse ventelister skal afvikles, koster det mange milliarder kroner, hvorfor tager den socialdemokratiske ordfører så ikke de private pasningsordninger med? Jeg har da kendskab til en lang række private pasningsordninger, som er ganske glimrende, men den socialdemokratiske ordfører sagde ikke spor om dem. Det finder jeg egentlig ikke er rimeligt, for hvis vi skal afvikle det over en årrække, koster det faktisk ganske mange

[Bente Juncker]

penge. Det er altså ikke alle herinde, der mener, at det absolut skal være de offentlige pasningsordninger. Jeg indrømmer, de er gode, de er fremragende, men vi bør også sige et pænt ord om de private.

(Kort bemærkning).

Peder Sass (S):

Jeg vil gerne sige til fru Bente Juncker, at hun måske en kort stund ikke har været helt opmærksom på, hvad jeg sagde om spørgsmålet om lempelse af lånebekendtgørelsen, for her nævnte jeg netop, at forudsætningen for, at vi fremsætter forslag – det er også med i den motiverede dagsorden – er netop, at en lempelse af lånebekendtgørelsen hænger sammen med privates muligheder for at investere i etablering af institutioner og herunder, at det ikke skal belaste kommunernes lånerammer. Heri ligger der indirekte en mulighed for, at netop private kan investere i dagsinstitutioner, men – og det skal så med – i det øjeblik, de etablerer i private dagsinstitutioner, må det være på vilkår, som kommunerne fastlægger med hensyn til optagelse, udmeldelse osv., sådan at det er aftalte forhold, der er mellem den private etablerant og den offentlige myndighed, der giver tilskud til institutionen.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jo, men så har den socialdemokratiske ordfører altså også fået de private ind under offentligt regi.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Jeg vil godt sige til fru Bente Juncker, at uanset om man kalder det private eller offentlige institutioner, og hvad enten det er dagplejer eller forældrestyrede daginstitutioner, er vi ikke uinteressede i, hvad der rent faktisk foregår. Det var derfor, vi var så optaget af, da vi diskuterede puljeordninger sidste folketingssamling, at få præciseret, at der skulle være en pædagogisk målsætning omkring ikke bare de traditionelle daginstitutioner, men også puljeordningerne. Det er faktisk et udtryk for, hvad enten børnepasning foregår i det offentlige regi eller i det private regi, at det for Socialdemokratiet ikke er ligegyldigt, hvad det er, der foregår, og

hvilken tilsynsforpligtelse kommunen har over for det, der foregår. Vi mener egentlig dybest set, at der skulle være en lige så præcis formålsparagraf om daginstitutionsområdet, som der er i folkeskolelovgivningen.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Fru Jytte Andersen kom selv med det forløsende ord, nemlig folkeskolelovgivningen. Der har vi jo noget, der hedder folkeskoler, og vi har noget, der hedder private skoler, og det er klart, målet er det samme dér. De unge mennesker skal lære noget, men man behøver ikke altid at diskutere, at det lige skal være efter samme metode. Der er mange måder, man kan gøre disse ting på. Jeg vil gerne sige, at det ikke var nogen anklage mod den socialdemokratiske ordfører; jeg vil bare gerne præcisere her i debatten, at jeg synes, det ville være rart, hvis vi kunne få nogle offentlige og nogle private, og at de private simpelt hen blev oprenommeret lige så meget her i Folketinget som de offentlige.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Det er jeg for så vidt enig med fru Bente Juncker i. Det, vi har i vores øresnegl og på vores vandrer, når vi kigger i rapporter fra Socialforskningsinstituttet, som jo er blevet sat i gang af Socialministeriet, er den kendsgerning, at forældrene tilsyneladende har mest tillid til det, der foregår i de offentlige institutioner. Det er derfor, vi er så optaget af at få løst venteliste-problemerne jo hurtigere, jo bedre, fordi det er det, forældrene, som hr. Peder Sass var inde på, ønsker at vi politisk tager alvorligt, og det er det, denne debat dybest set så også handler om.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Det er en vældig interessant debat, vi får nu heroppe. Jeg har undret mig meget over, da vi fik uddelt dagsordenen, at der bruges ordet »dagforanstaltninger« i det andet afsnit, og det hænger måske lidt sammen med den uenighed, der er i gruppen bag forslagene.

Jeg vil godt sige til fru Bente Juncker, at selv om man har en normeret institution med et uddannet personale, er der altså mulighed for forskellige pædagogiske metoder, og sådan skal det også være.

[Pernille Frahm]

Men måske skulle fru Bente Juncker fortælle lidt nærmere om, hvad det er for nogle dagforanstaltninger, som forslaget også dækker efter hendes hensigter.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Nu er fru Pernille Frahm ny her i Folketinget. Når vi i Folketinget taler om dagforanstaltninger, er det det lidt kølige, lidt dårlige begreb, der ikke desto mindre dækker vuggestuer, børnehaver, dagplejer, fritidshjem og skolefritidsordninger. Det er dét, dagforanstaltninger dækker. Vi har ikke nogen forstillinger om, at dagforanstaltninger skulle være noget, der er dårligere end det, der i øvrigt er den almindelige, normalt accepterede opfattelse af dagforanstaltninger.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jeg siger tak for fru Jytte Andersens bemærkning om min uerfarenhed. Det er muligt, at ordet her kan dække alt muligt inden for de rammer, som fru Jytte Andersen redegør for. Men jeg noterer mig alligevel, at der åbenbart er usikkerhed inden for forslaget her, om vi taler om institutioner skåret efter den offentlige læst med normeret personale og med uddannet personale.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg vil gerne sige, at der er ingen uenighed om den dagsorden, som et stort flertal af partierne foreslår her. Det, der alene er mit sigte, er at få draget nogle af de gode private ordninger ind i det, så man ikke alene lovpriste de offentlige, men så vi fik en lidt mere balanceret og nuanceret debat her i dag.

Karen Højte Jensen (KF):

Gennem årene har ventelister til offentlig dagpasning været på dagsordenen. Når politikerne er optaget af emnet, skyldes det naturligvis, at vi ved, at en lang række forældre har problemer med at få deres børn passet. Det skorter så heller ikke på undersøgelser, der beskriver situationen. Hvor mange børn der på landsplan med sikkerhed har et pasningsbehov, som ikke

opfyldes, er nok mindre interessant. Det afgørende er, om kommunerne, som har ansvaret på området, kender det reelle lokale behov, og det gør de jo. Der er grund til at glæde sig over, at 35 pct. af kommunerne ikke har akut venteliste for de 0-2-årige. Det står lidt dårligere til for de 3-6-årige, hvor det er 14 pct. af kommunerne, der ikke har venteliste.

Det er også værd at understrege, at antallet af pladser i vuggestuer, dagpleje, børnehaver og i ordninger for skolebørn er udvidet ganske betydeligt i de senere år, men ikke nok i forhold til efterspørgslen, som langt hen ad vejen er knyttet til kvindernes stigende erhvervsfrekvens og ændringer i familiemønstret.

Så vil jeg da gerne, som fru Bente Juncker også gjorde det, minde om, at et stort antal børn faktisk passes på fortrinlig vis i private ordninger. Omkring 80.000 børn passes minsandten af deres forældre! Det har jeg stor tryghed ved. Et antal på samme niveau: 80.000 passes i private ordninger, og det har jeg også stor tryghed ved.

Trods den udvidelse, vi har set, er der stadig venteliste-problemer. Lad os så åbent erkende, at det simpelt hen ikke lader sig gøre at bygge sig ud af ventelisterne. Det ville kræve helt uoverskuelige økonomiske ressourcer, jeg har faktisk set tal helt op til 7 mia. kr. Derfor er det alternativt tænkning og alternativt handling, der skal til.

Lad mig komme med et par citater fra en konference, der tidligere har været afholdt over disse temaer: »Slip kræfterne løs, og det vil boble« og »Man skal give lov fra oven og lade det gro fra neden«. Sådanne holdninger vil være afgørende for, om den aktive indsats, som er godt i gang i kommunerne, vil lykkes til fulde, en indsats, som også skiftende regeringer og Folketing i de senere år har været en slags fødselshjælpere for. Hovedtesen har været at give kommunerne mulighed for at udnytte de givne ressourcer bedre, dvs. få etableret flere pladser til glæde for forældrene og børnene inden for de økonomiske rammer, som er til rådighed.

Lad mig nævne de nye muligheder for dagplejeordninger med pasning af op til 10 børn, når flere deltager i pasningen, og de såkaldte puljeordninger, der giver en kreds af forældre, virksomheder eller andre ganske frie hænder til – med tilskud fra kommunen – at etablere pasningsordninger skræddersyet til forældrenes behov og holdninger. Det private initiativ kan blomstre.

[Karen Højte Jensen]

Det er glædeligt at konstatere, at der allerede nu er sådanne ordninger i gang, og at mange er på tegnebrættet til snarlig udførelse. Hertil kommer så kommunernes øvrige aktiviteter på området, aktiviteter, der retter sig mod mere fleksible dagtilbud, deltidsordninger og modulordninger med forældrebetaling i forhold til den tid, man benytter ordningen.

Her er ledetråden børnenes og forældrenes behov, og det er vigtigt, at børnefamilierne sikres bedre muligheder for en god sammenhæng mellem arbejde og familieliv. Mange eksempler viser, at kommunerne på én og samme tid kan imødekomme forældrenes ønsker og gøre tilbudet billigere for forældrene. Også ad den vej kan en del af ventelisteproblemet løses.

Idékataloget fra januar, som er udarbejdet i et samarbejde bl.a. mellem Kommunernes Landsforening og Socialministeriet, er glimrende inspiration til de kommuner, som endnu ikke er nået så langt med at tænke nyt.

Mange kommuner er på vej ad det rigtige spor, men udviklingen af alternative pasningsformer må ikke standse her. Tværtimod. Kun fantasien sætter grænser.

Børnefamiliernes behov er forskellige og ændrer sig også i takt med antallet af børn og i takt med børnenes alder. Derfor er der behov for forskellige tilbud om pasning, og derfor må forældrene inddrages og have langt større indflydelse også på det pædagogiske indhold på deres børns dagligdag, end vi generelt kender i dag.

Forældre bliver mere aktive og engagerede, når de får indflydelse, og det vil give deres børn en bedre og tryggere dagligdag. Institutionerne skal brugerstyres og have selvforvaltning. Den kommunale planlægning og de kommunale mål skal hele tiden sættes i forhold til lokale behov og den lokale økonomi, og en dialog med forældrene om hvilken kvalitet og til hvilken pris er nødvendig.

Fra konservativ side lægger vi vægt på, at der er kvalitet i børnepasningen, og vi er glade for, at der med loven om puljeordninger m.v. indførtes en overordnet formålsbestemmelse for kommunernes dagtilbud for børn. Disse tilbud skal indgå i kommunernes samlede generelle og forebyggende tilbud til børn, og ordningerne skal i samarbejde med forældrene og børnene skabe rammer, der fremmer børns udvikling, trivsel og selvstændighed.

Det er vigtigt, at børnene sikres en tryk dagligdag med gode lege- og udviklingsmuligheder. I mange institutioner er der allerede et fortrinligt samarbejde mellem forældre, personale og kommunen, men det modsatte ved vi også er tilfældet. Det er helt afgørende, at forældrene får reel indflydelse på deres børns dagligdag, og derfor vil regeringen fremsætte et forslag herom.

Folketinget har fjernet mange af barriererne, som kommunerne gennem årene har peget på i forhold til at realisere nye ideer på dagpasningsområdet. Det synes, som om der endnu er en enkelt sten på vejen, som tilsyneladende viser sig i kølvandet på loven om puljeordninger. Og det er problemet med kommunernes lånelofter og deponeringsordninger. Det vil være naturligt, at dette tema drøftes mellem regeringen og kommunerne.

Lad mig til sidst understrege, at kommunernes omstilling er i fuld gang; det er godt. Jeg finder, det er vigtigt, at de har så frie hænder som muligt til selv at tilrettelægge tilbudene ud fra forældrenes behov og ønsker, ud fra kreativitet og økonomisk formåen. Fra konservativ side ønsker vi ikke at detailstyre kommunerne. En decentralisering er godt i gang, og den vil vi gerne støtte, så det bliver borgerne, her forældrene, der bestemmer.

Eva Kjer Hansen (V):

I dag er erhvervsfrekvensen hos unge mænd og kvinder ens, og sådan skal det være. For vores generation er det helt naturligt at være med på arbejdsmarkedet på lige fod med mændene. Det stiller krav om et stort og fleksibelt udbud af børnepasningsordninger i såvel offentlig som privat regi.

Når det gælder det offentliges tilbud om børnepasning, er det værd at understrege, at dette område hører under kommunerne, og det er oplagt, at børnepasningen skal være et led i det kommunale selvstyre. Børnepasningen skal tilrettelægges lokalt, hvor man kender forældrenes ønsker og behov, og den skal tilrettelægges i et tæt samspil mellem de ansatte, forældrene og børnene. Det er vigtigt, at alle parter føler, at børnepasningen foregår på den rigtige måde.

Men der er god grund til at diskutere børnepasningen for at vurdere, om vi løser opgaven godt nok rundt omkring, og for at komme med nye og andre ideer til forbedring af det nuværende system.

[Eva Kjer Hansen]

Der kan også være god grund til at diskutere de forskellige initiativer på børnepasningsområdet for at skubbe til de kommuner, der endnu ikke har formået at få nedbragt deres ventelister. Den seneste undersøgelse, der er foretaget af Socialforskningsinstituttet i maj 1989, viser, at ca. 37.000 børn i alderen 0-6 år er på venteliste. Heraf er de 28.000 i alderen 0-2 år. Samtidig fremgår det af befolkningsprognosen for de kommende år, at der bliver en hel del flere små børn. Så uanset hvor præcist dækkende disse tal er, så kan vi altså forvente en stadig stigende efterspørgsel efter børnepasningsordninger.

Enhver kommune er interesseret i at kunne tilbyde børnepasning i det omfang, der er behov for det, for når unge familier i dag skal bosætte sig, bliver der ikke kun kigget på jobmulighederne, men også på muligheden for at få børnene passet, fordi det sikrer begge forældre friheden til at være på arbejdsmarkedet.

Tilbudet om børnepasning skal først og fremmest sikre forældrenes mulighed for at gå på arbejde, men det skal også være af en kvalitet, så forældrene er trygge ved at benytte det pågældende tilbud; og endelig drejer det sig om, at der skal være – for nogle i hvert fald – et pædagogisk indhold, at børnene lærer noget, udvikler sig og har det godt sammen med andre børn.

Problemet er, at skattekronerne har svært ved at slå til rundt om i kommunerne. Børnepasning er som bekendt ikke den eneste opgave, der kræver mange ressourcer. Derfor er vi nødt til at tænke nyt og utraditionelt. Vi skal prøve at smidiggøre det nuværende system, og vi skal prøve, om vi ikke kan finde nogle billigere former for børnepasning.

Man kan ikke undgå at blive lidt imponeret over den kreativitet, der findes i mange kommuner. Blandt nogle af de alternative ordninger er f.eks. nye institutionstyper, hvor vuggestue og børnehave er lagt sammen, eller modulordninger, taxameterordninger, hvor dagen inddeles i moduler, som man kan vælge efter pasningsbehov og så selvfølgelig kun betale for den tid, hvori man benytter tilbudet.

Andre har lavet satellitter til institutionen. Dér, hvor de fysiske rammer ikke har været tilstrækkelige, f.eks. i forbindelse med en merindskrivning, bruges ubenyttede udenomsfaciliteter i lokalområdet i tilknytning til institutionen. Det kan f.eks. være en nedlagt staldlænge, en

spejderhytte eller et skur, der ligger i tilknytning til skov og natur. Sådanne skovbørnehaver tjener i øvrigt flere gode formål: Ikke blot kan det være en billig måde at få plads til flere børn på, fordi anlægsudgifterne er begrænsede, men samtidig er det ideelt for børnene at opholde sig i naturen. Forudsætningen for at kunne lave sådan noget er dog, at både de ansatte og forældrene synes, at det er en glimrende idé.

Endelig er der jo også kommet mere fleksibilitet inden for dagplejen, og der er åbnet op for private ordninger, hvor en forældrekræds, en forening eller en virksomhed kan oprette pasningsordninger med kommunale tilskud. Så forsøgene og nytænkningen er i gang rundt omkring både i offentligt og privat regi; og jeg har kun nævnt nogle få af dem her.

Men vi kan også se rundt omkring, at flere kommuner ikke har ventelister mere. Skulle jeg nævne nogle få, så har Odense Kommune ikke ventelister. Der er pladsgaranti. Værktøjerne har bl.a. været, at dagplejen og institutionerne er blevet integreret, og at der er selvforvaltning på institutionerne. Farum Kommune har ikke ventelister. Der er pladsgaranti. Værktøjerne har været flydende normeringer, akutpladser til de små og brugerindflydelse på institutionerne.

Vi kunne også se på andre løsninger rundt omkring. Søllerød Kommune har løst problemet for 20 børn på ventelisten ved at etablere skovbørnehave i et spejderhus, der ikke blev benyttet i dagtimerne. Gladsaxe Kommune har løst sæsonafhængige ventelisteproblemer i første halvdel af året ved at etablere skovbørnehave. Vi kunne nævne et utal af projekter. Det, vi kan se, er, at kommunerne er i fuld gang; og vores opgave herinde er at lade kommunerne bevare så vide rammer, at de fortsat kan udvikle og smidiggøre børnepasningstilbudene.

Vi vil i Venstre gerne motivere til utraditionelle løsninger, og vi lægger vægt på, at forældrene får en større indflydelse på institutionerne. At det bliver forældre styrede institutioner er et godt princip og noget, vi i Venstre altid har arbejdet på, og vi har været glade for at se, at vi f.eks. på folkeskoleområdet har fået skolebestyrelser. Og vi kan jo også høre fra forældrenes side, at der rundt omkring er begejstring for at have fået indflydelse på institutionerne.

Jeg skal slutte med at sige, at det afgørende for, om vi kan nedbringe antallet af børn på venteliste, er, om man lokalt kan finde løsnin-

[Eva Kjer Hansen]

ger. Det kan ikke undgås, at der vil være en forskel i forældrenes ønsker og behov, ligesom der vil være en forskel i, hvilke ordninger pædagogerne har lyst til at arbejde videre med. Men jeg håber, at vi især kan få pædagogerne inddraget, så de med deres erfaring og ideer kan være med til at etablere nye tilbud i såvel offentligt som privat regi. Jeg har tiltro til, at de ansatte, forældrene og politikerne ude i kommunerne bedst kan løse denne opgave.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Jeg glædede mig meget over, at fru Eva Kjer Hansen nævnte så mange socialdemokratiske kommuner, som havde løst venteliste-problemet, og vil ikke afholde mig fra at sige tak for den opmærksomhed, der er på de socialdemokratiske kommuner, der faktisk har gjort en hæderlig indsats her.

Så bed jeg også mærke i, at fru Eva Kjer Hansen nævnte et par borgerlige kommuner, og jeg ville egentlig gerne spørge fru Eva Kjer Hansen, om ikke løsningen her kunne hænge sammen med, at daginstitutionstaksterne i de pågældende kommuner er betydelig højere. Der er jo ligesom to måder at sortere de forældre fra, der står på ventelisten: Den ene er at imødekomme deres behov for rimeligt prisbillige, gode daginstitutioner, og den anden måde er, at man laver så dyre løsninger, at forældrene faktisk finder sig nogle andre løsninger.

Dernæst har jeg et venligt spørgsmål, der går på: Hvor er det egentlig, man kan spare? Jeg synes, fru Eva Kjer Hansen har mange gode holdninger i forhold til udviklingen, og hun er jo også en af de unge kvinder her i Folketinget, i modsætning til os andre. Men hvor er det egentlig, man kan spare på daginstitutionsområdet? Kan vi ikke få nogle meget konkrete bud på det? Vi kan ikke finde nogen steder, hvor man kan spare. Vi synes faktisk, at der mange steder er sparet ned til sokkeholderne, og det er derfor, at vi er optaget af, at Folketinget gennem dagsordenen økonomisk forpligter sig også til at bidrage til udbygningen.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Inden fru Jytte Andersen nu roser Venstres nye socialpolitiske ordfører for, at hun har

nævnt de socialdemokratiske kommuner, der har afskaffet ventelisterne, vil jeg gerne spørge fru Jytte Andersen: Hvad er egentlig skattegrundlaget? Hvad er skatteprocenterne i disse socialdemokratiske kommuner? Det hører faktisk sammen.

Men det var nu ikke det, der fik mig herop; grunden var, at jeg synes, det var en dejlig tale, Venstres ordfører holdt. Vi har ikke nu hørt, at kvinderne skal være derhjemme, vi har ikke hørt, at de 70.000 kr., en daginstitutionsplads koster, skal udbetales til familien. Vi har heller ikke hørt – som det plejer at være kutyme fra Venstres ordfører – at vuggestuebørn er de rene virusbomber. Jeg siger tak for talen.

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg skal nøjes med at sige til fru Bente Juncker, at det lover godt for det videre samarbejde.

Så skal jeg sige til fru Jytte Andersen, at godt nok var det lidt tilfældigt, som jeg havde valgt nogle eksempler, men på den anden side turde jeg ikke nøjes med at nævne Venstre-kommuner, for så havde jeg nok også fået på puklen for det.

Jeg synes i øvrigt, det er værd at fremhæve, at man også i de socialdemokratiske kommuner er fuld af ideer og initiativ. Det viser, at vi er enige om, at her er nogle problemer, som vi gerne vil gøre en indsats for at løse, og det er jeg glad for at man i kommunerne – uanset hvilket styre man har – er opmærksom på.

Jeg ved ikke, om der skulle være belæg for at sige, at det er dyrere at have børn i daginstitutionerne i de borgerligt styrede kommuner end i de socialdemokratiske, men det kunne måske være spændende at se på. Så kunne vi jo sammenholde med, hvad omkostningerne ellers er i de kommuner, hvad skatteprocenten er osv., og få et reelt sammenligningsgrundlag.

Så skal jeg endelig sige til fru Jytte Andersen, at jeg faktisk ikke har snakket om at spare i dag – det er måske også et lidt nyt Venstrefænomen – men jeg har snakket om, at vi skulle prøve at finde nogle billigere løsninger at klare børnepasningen på. Det er vi nødt til, hvis vi vil gøre noget ved ventelisterne, og derfor skal vi prøve at tænke i nye baner og se på, om vi kan etablere nogle børnepasningsordninger på en billigere måde. Som jeg nævnte: Nedbringe anlægs-

[Eva Kjer Hansen]

udgifterne, lave virksomhedsordninger, eller hvad ved jeg.

Det, det drejer sig om, er, at vi ikke bare står og siger, at vi skal have ventelisterne bragt ned, men at vi også arbejder frem imod nogle konkrete løsningsforslag. Vi skal være så realistiske at sige, at skal vi for alvor have nedbragt ventelisterne, skal det være nogle billige løsninger, vi finder.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Vi skal ikke have nogen billige løsninger; vi skal have nogle gode løsninger til den fornuftigst mulige pris. Det er det socialdemokratiske synspunkt her. Vi skal ikke gå ud og argumentere for, at vi skal have nogle billige løsninger; vi skal gå ud og argumentere for, at vi skal have løst disse problemer, hvilket vi jo tilsyneladende er enige om. Og det skal vi gøre på den bedst mulige måde inden for nogle forsvarlige økonomiske rammer.

Jeg takker for tilkendegivelsen af, at der ikke skal spares på landets daginstitutioner – det var sådan, jeg hørte fru Eva Kjer Hansens sidste bemærkning – og jeg tror, der vil være almindelig glæde i landets 273 kommuner over, at man fra en Venstre-socialpolitisk ordfører her fra Folketingets talerstol får en tilkendegivelse af, at det ikke handler om at spare. Tak for det!

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Der er ingen, der mere end jeg vil hilse det velkommen, hvis man rundt om i kommunerne kan finde ud af at spare inden for daginstitutionsområdet. Men, fru Jytte Andersen, jeg har svært ved at se forskellen, når jeg siger, at vi må prøve på at finde nogle billigere løsninger, så vi kan få plads til nogle flere børn, så vi kan få sikret, at flere børn har pasningsordninger, og så når der fra fru Jytte Andersens side bliver sagt, at vi skal finde nogle pasningsordninger til den mest rimelige pris med kvalitet osv.

Jeg tror, det er ordkløveri: Vi siger noget af det samme, men vi må erkende, at vi ikke bare kan etablere pladser, der ligner dem, som vi har i dag, for så får vi aldrig nogen sinde økonomien til at hænge sammen.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vi går videre i ordførerrækken.

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Det er lige præcis den sidste ordveksling, der gør, at jeg er spændt på det videre forløb af denne debat.

Jeg vil godt starte med at slå fast, at for SF er udgangspunktet for enhver diskussion på dette område, at alle børn har ret til en daginstitutionsplads, uanset om deres forældre er i arbejde, om deres forældre er studerende, eller om deres forældre er sat uden for arbejdsmarkedet, fordi vi betragter daginstitutioner som et pædagogisk tilbud.

Som også den socialdemokratiske ordfører fremhævede, viser alle undersøgelser, at børnefamilierne har to hovedproblemer: mangel på tid og pasningsproblemer. Og det bør der selvfølgelig gøres noget ved hurtigst muligt. Vi kender alle de forrygende historier om vilkårene for børnefamilierne: At man bor i den ene ende af en af vore store byer, bliver tildelt en daginstitutionsplads i den anden ende; at man er angst for, at man ikke kan komme i gang efter sin barselorlov af frygt for ikke at kunne få den plads, som man selvfølgelig har brug for.

Forældre vil have gode daginstitutioner. Det viser alle undersøgelser. De vil have nogle institutioner, hvor børnene har det godt, hvor børnene har det sjovt, og hvor de bliver passet af uddannet personale. Og derfor skal der sættes på dette område.

Som det er nævnt af andre ordførere, er der mange kommuner, der har sat sig et mål for, hvornår og hvordan de vil afvikle ventelisterne. Men det er der, må jeg så sige, vitterlig andre kommuner der ikke har. Der har været nævnt forskellige tal her i dag om ventelisternes størrelse. Jeg synes ikke, vi skal lade det blive til en taldiskussion, men det ser ud, som om der for det samlede område i hvert fald p.t. mangler 50.000 pladser. Og derfor ønsker SF et statsligt beløb for at nedbringe det alarmerende høje tal.

Vi har før her i Folketinget diskuteret kommunernes dårlige økonomi, og mange kommuner vil fremhæve, at det forhindrer udbygning af området. Derfor synes vi, det er en fin idé at undtage daginstitutionerne fra kommunernes lånerammer. Vi kender alle historierne om, hvordan pensionskasser f.eks. har tilbudt at låne kommunerne penge; men dermed rammer kommunerne imod låneloftet, så disse ordninger ikke har kunnet lade sig gøre. Det bør være muligt.

[Hanne Thanning Jacobsen]

Vi mener, at det for at komme videre med en udvikling af ordentlige, kvalificerede tilbud med indhold er nødvendigt at afsætte en pulje, så nogle kommuner kan lave projekter for at påvise, hvordan ventelisterne bliver afskaffet. Og vi mener sideløbende hermed, at vi på statsligt plan bør nedsætte et udvalg, der afdækker de problemer, der er, og anviser, hvordan de skal løses. Vi ved, at vore nabolande med stor succes har udarbejdet sådan nogle handlingsplaner. Det synes vi også Danmark bør gøre.

En anden af mulighederne, der bør arbejdes med, er at inddrage arbejdsgiverne for at få kigget på afviklingen af ventelisterne. Jeg synes, det er meget fint at se, at arbejdsgiverne har forstået, at ligesom de drager fordel af undervisningssektoren, så vil de også kunne profitere på kvalitetstilbud til samfundets yngste. Jeg citerer: »Børnepasning er også arbejdsgivernes problem. Erhvervslivet har på et overordnet plan medansvar for, at vi har et børnevenligt samfund.« Citatet er taget fra Arbejdsgiveren, første nummer i dette år, og det er udtalt af direktør Steen A. Rasmussen fra Dansk Arbejdsgiverforening. Jeg synes, han med de ord viser, at arbejdsmarkedet udmærket godt ved, at man får mere trykke og dermed bedre medarbejdere, når børnene er i ordentlige ordninger i nærheden af bopælen.

Jeg vil vende mig til den dagsorden, som hr. Peder Sass foreslog, og jeg vil gerne stille nogle spørgsmål til den. Forslaget om at lade regeringen og kommunerne sætte spørgsmålet til diskussion i de økonomiske forhandlinger mellem regeringen og kommunerne kan jeg være vældig tilfreds med. Hvad angår forslaget om en eventuel lempelse af kommunernes lånelofter og deponeringsordninger ved utraditionelle dagforanstaltninger, vil jeg godt spørge både forslagsstillerne fra Socialdemokratiet og de øvrige medforslagsstillere, hvad udtrykket »en eventuel lempelse« betyder.

Jeg vil også godt bede både den socialdemokratiske ordfører og ministeren fortælle mig helt præcist, hvad jeg skal forstå ved udtrykket »utraditionelle dagforanstaltninger«. Jeg synes, som min medordfører fru Pernille Frahm sagde i sit indlæg, at det er helt fint, hvis de er i orden normeringsmæssigt og det er med uddannet personale, men jeg vil som sagt gerne helt præcist have at vide, hvad der ligger i de to udtryk.

Jeg vender mig så til sidste del af dagsordensforslaget, afsnittet om øget forældreindflydelse i daginstitutioner. Det er selvfølgelig et punkt, som SF også er meget optaget af, men det er klart, at for os er det meget afgørende, hvordan forældrene får indflydelse, og man kunne jo sætte et spørgsmålstejn ved, om det er et område, der skal lovgives for. I virkeligheden har vi også her i salen i dag hørt gode eksempler på, hvordan man stille og roligt ude i kommunerne og ude på de enkelte institutioner har fået taget fat på dette spørgsmål, og jeg er noget i tvivl om, hvorvidt der skal lovgives på området. Men lad os se på det.

Endelig vil jeg godt spørge den socialdemokratiske ordfører og ministeren, hvordan jeg skal forstå udtrykket »en intensiveret udvikling af alternative pasningsformer«. Jeg har anet forskellige bud både i den konservative ordførers og i Venstres ordførers indlæg, men jeg vil godt helt præcist have at vide, hvad det betyder. Lad os tage som eksempel, at den faglige organisation BUPL for nogle år siden, så vidt jeg husker, tilbød at bygge en daginstitution i Horsens og leje den ud til kommunen. Jeg synes, det er helt fint, hvis det er sådan noget som det, der skal forstås ved, at vi lemper på lånelofterne, laver utraditionelle dagforanstaltninger og udvikler alternative pasningsformer. Men er det det, der menes? Det tvivler jeg lidt på.

Til sidst vil jeg sige, at jeg mener, det er meget vigtigt, at vi får en tidsramme for afviklingen af ventelisterne, og derfor vil jeg gerne fremsætte følgende forslag om motiveret dagsorden:

Forslag om motiveret dagsorden.

- »Folketinget pålægger regeringen
- at afsætte et beløb til nedbringelse af ventelisterne,
- at undtage daginstitutionsområdet fra kommunernes lånerammer,
- at afsætte en pulje til kommunerne til udviklingsprojekter på børneområdet og
- at nedsætte et udvalg med det formål senest den 1. januar 1992 at fremkomme med en handlingsplan til afskaffelse af ventelisterne.

Herefter går Folketinget over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 18).

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår nu i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Fru Hanne Thanning Jacobsen stillede nogle meget relevante spørgsmål til forståelse af, hvad vi mener med vores dagsorden.

Socialdemokratiet mener for det første, at ventelistespørgsmålet skal indgå centralt i den forhandling, som regeringen jo hvert forår skal have om den kommunale økonomi, og det er i virkeligheden en placering af en del af en aftale mellem Kommunernes Landsforening, Sammenslutningen af Sociale Udvalg og den tidligere socialminister Aase Olesen. Det vil vi gerne holde regeringen fast på, og det er det, der udgør det første afsnit i dagsordenen.

Hvad betyder »en eventuel lempelse af kommunernes lånelofter«? Ja, det kan, som den socialdemokratiske ordfører nævnte det i sin tale, betyde, at hvis f.eks. en boligforening stiller et lokale til rådighed for en institution med personale og med inventar osv., så skal man ikke, som efter de gældende regler, indregne værdien inden for lånerammen. Som det er nu, bliver kommunerne belastet, fordi de faktisk er låst fast på lånerammerne. Det er altså ét eksempel, at det er en boligforening, der stiller et lokale til rådighed til en institution normeret på samme måde, som vi har det alle mulige andre steder. Man kan forestille sig meget andet.

Et andet eksempel kan være, at DUI-Leg & Virke, Frie Børnehaver & Fritidshjem, gerne vil lave noget utraditionelt på en anden facon. De kan ikke rigtig få kommunen med på det, hvis det skal gå ind i deres lånerammer, selv om de også kan anvise lokaler; værdien af det lokale bliver kapitaliseret, og så siger kommunen nej.

Det er to konkrete eksempler, og jeg vil meget gerne understrege over for fru Hanne Thanning Jacobsen, at vores forståelse af denne dagsorden ikke er, at der ikke skal være pædagogisk tilsyn, at der ikke skal være et tilstrækkeligt antal fornuftige, velkvalificerede medarbejdere, der har ansvar for børnene. Det er ikke, at der skal ske en visitering, som er anderledes end f.eks. på puljeordningerne, som SF jo var med på i sidste folketingssamling, altså præcis de samme krav, som vi stillede i forbindelse med § 70-ordningerne.

Det er den forståelse, vi har af dagsordenen. Vi ønsker ikke at åbne op for et andet Wild West-foretagende i henseende til, hvordan det her nu udvikler sig. Det skal stadig væk udvikle sig på en ordentlig og forsvarlig facon.

(Kort bemærkning).

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Jeg siger tak til fru Jytte Andersen for det klare bud på Socialdemokratiets forståelse af, hvad der ligger i ordene »alternative pasningsordninger«, og ser frem til at høre fortolkninger fra andre partier.

Tom Behnke (FP):

Der er ingen tvivl om, at vi her har at gøre med et større problem. For Fremskridtspartiets vedkommende er problemet størst i relation til, at forældrene ikke kan passe deres arbejde, hvis de ikke kan få passet deres børn.

Afvikling af ventelisterne kan ske på mange måder. Socialdemokratiet har her anvist en metode, som Fremskridtspartiet ikke synes særlig godt om. Vi så hellere nogle andre løsninger på problemet, nogle løsninger, der i modsætning til Socialdemokratiets forslag ikke vil give økonomiske problemer for det offentlige.

For det første kunne man lave hele indkomstskatten om, så det igen kan lade sig gøre at leve af én indkomst, så den ene af forældrene får muligheden for at passe børnene og være derhjemme. Det er imidlertid næppe en løsning, der kan skaffe et flertal.

Man kunne også hæve forældrebetalingen i institutionerne. Derved vil det kun være dem, der har et reelt behov, der vil benytte institutionerne.

Helt fint ville det være, hvis man fuldstændig fjernede det offentlige tilskud til pasning af børn. På den måde vil der opstå reel konkurrence mellem de forskellige pasningsformer, såvel private som offentlige. Det vil endvidere have den positive effekt, at omkostningsniveauet automatisk vil falde ganske betragteligt. Det er en mekanisme, der bygger på udbud og efterspørgsel, også kaldet markedsökonomi.

Lad mig i den forbindelse citere fra den udmærkede bog, der hedder »Privatiseringer – den danske model«:

»Siden 1964 er det blevet en meget stor offentlig udgift at passe børn. Det koster i dag over 13 mia. kr. Heraf betaler forældrene kun de 2,8 mia. kr. i direkte betaling.

[Tom Bønke]

Typisk koster en børnehaveplads det offentlige 36.000 kr. om året, mens en vuggestueplads koster 73.000 kr. om året.

Argumentet er ofte, at såfremt forældrene selv skulle betale den fulde udgift, ville de ikke have råd til at få deres børn passet. Faktum er imidlertid, at såfremt børnepasningen privatiseres, ville prisen ikke længere være de herover nævnte tal. I f.eks. Frankrig er børnehaveudgiften kun 10.000 kr. om året. Det er staten, som betaler i Frankrig, men forældrene har frit børnehavevalg. Det har givet konkurrence og lave priser.

Det danske system må derfor omdannes til fuld forældrebetaling for børnepasning, men således, at virkelig manglende evne til at klare denne udgift afbødes via det sociale system.

Når begrebet fuld forældrebetaling skal vurderes, må det ikke ske på baggrund af de nuværende institutionstakster. Ved privatisering af børnepasning skal der samtidig ske en deregulering, så det offentlige ikke længere blander sig i, hvilken uddannelsesbaggrund en børnepasser har, hvor mange børn der må være pr. voksen osv. Det skal være forældrene, som suverænt afgør, om de mener, at forholdene i en institution er så gode, at de vælger at benytte den.

Alene dereguleringen vil betyde en kraftig ændring af hele børnepasningsområdet. Parkometerpasning, hvor forældrene kun betaler for den faktiske tid, barnet er i institutionen, vil hurtigt blive etableret. Forældremedhjælp, hvor forældrene i spidsbelastninger, ved sygdom eller af egen interesse hjælper til med driften af børneinstitutionen, vil også blive udviklet . . .

Dereguleringen vil sætte folk i gang med aktivt at interessere sig for børnepasningen. I dag er det samfundets problem at passe børnene. Deregulering vil derfor få den helt konkrete konsekvens, at BUPL og andre pædagogorganisationer vil få deres magt minimeret.

Dereguleringen vil betyde opblomstring af en underskov af mangfoldige børnepasningstilbud. Denne mangfoldighed vil i langt højere grad være tilpasset forældrenes behov end det nuværende, hvor det er overenskomster, normeringer og pædagogernes rettigheder, der går forud for alt andet.

Fremkomsten af mangfoldige pasningstilbud vil (hurtigt eller langsomt) affolke de of-

fentlige institutioner, som ikke følger med tiden, og dermed er privatiseringen blevet gennemført indirekte.

Den samlede konsekvens af ovenstående er markant reducerede pasningspriser. Fuld forældrebetaling betyder altså stor forbedring i privat- og samfundsøkonomien.«

Det vil desuden være på sin plads at ændre loven, så forældrene frivilligt kan tage deres børn ud af institutionerne ved arbejdsløshed med garanti for pasning den dag, begge forældre igen har arbejde. Sagen er, at forældrene i dag ikke kan tage deres børn ud af institutionerne uden at ryge bagest på ventelisten, og hvem har lyst til det?

Fjernelse af ventelisterne behøver ikke at koste penge. Det koster udelukkende politisk vilje og mod, men det er der nok ikke mange her der har. Socialdemokratiets forslag vil sikkert blive vedtaget, og Danmark kommer et skridt længere på den planøkonomiske ørkenvandring. Særligt for Danmark og for de mennesker, der bor i Danmark.

Kort sagt: Fremskridtspartiet tager problemet alvorligt og vil gerne være med til at finde nogle gode løsninger og stemmer derfor imod den motiverede dagsorden fra bl.a. Socialdemokratiet og regeringen. Det er dog kun de to første punkter i den motiverede dagsorden, vi er imod. Det tredje punkt er ganske udmærket. Fremskridtspartiet støtter tankerne om alternative pasningsformer og er fuldstændig enig i, at der skal være øget forældreindflydelse i institutionerne.

Lad mig tilføje, at vi også stemmer imod SF's forslag om motiveret dagsorden.

Bente Juncker (CD):

Det er nu ikke rigtigt, som Fremskridtspartiets ordfører sagde, at når forældrene tager deres børn ud af en daginstitution, så kommer de bagest på ventelisten. Det er sådan i en lang række kommuner, at de har en pladsgaranti. For min skyld kunne vi sagtens lovgive og sikre denne pladsgaranti for forældre, der ville tage deres børn ud, det betød ikke noget. Men jeg vil i øvrigt ikke kommentere det indlæg.

Det er underligt med denne debat om ventelister. Vi har den jo rundt regnet en gang om året, og det er hver gang fru Jytte Andersen, der rejser den. Det skal fru Jytte Andersen ikke høre noget dårligt for.

[Bente Juncker]

Det underlige er, at vi taler gang på gang om det herinde, men vi ved egentlig ikke, hvad der er det reelle behov, hvor mange børn der egentlig er på venteliste. Jeg lyttede meget nøje til ministerens tale. Hun vidste det heller ikke. Der var måske 30.000, der var måske 36.000. En nævnte 50.000. Jamen hvad er det egentlig, vi står og taler om? Hvad er det egentlig, vi skal løse? Jeg synes snart, det var på tide, at vi fandt ud af en eller anden model for, hvor stort det reelle behov er.

Jeg tror ikke på, at det er 30.000, jeg tror ikke på, det er det reelle behov, men det ville være rart, når vi taler om tingene, at vi vidste, hvor mange børn det egentlig handler om. Det er det, vi gang på gang strander på, og der er ingen, der rigtig ved det.

Jeg bebrejder slet ikke ministeren, at hun ikke ved det, det skal ikke forstås sådan, men det ville dog være rart, at vi, når vi taler om det, fik en eller anden model på et eller andet tidspunkt. Nu har vi talt om det i årevis herinde, godt nok med 1-1½ år imellem, og hver eneste gang er der ingen, der ved, hvad vi egentlig taler om.

For CD står det også lysende klart, at forældrene befinder sig på arbejdsmarkedet, og børnene kan ikke gå derhjemme, ergo skal de have en plads. Det er hele problematikken i det her. Vi mener ikke, at mødre eller fædre, hvis de ønsker at være på arbejdsmarkedet, skal gå hjemme og passe deres børn. Vi ønsker nogle gode offentlige og private pasningsordninger, hvor der er et varieret udbud af muligheder.

Jeg har godt nok bemærket, at ministeren sagde, at der for de 0-2-årige næsten ingen ventelister er. Men når man har overstået fødslen og har måske en kort barselorlov – man er jo ikke pligtig at tage det halve år – så ved man ikke, hvor man skal få passet sit barn. Problemet er der, fordi kvinden eller manden på det tidspunkt står midt i en karriere. De fleste får børnene lidt sent nu om stunder, dvs. først i 30'erne, midt i 30'erne, hvor de ikke kan frigøre sig mere end det halve år fra arbejdsmarkedet.

Det synes vi i CD er en skidt model. Vi kunne tænke os, at man i de unge år kunne spare op, så man kunne tage lidt fri, når man havde små børn, måske børn i børnehavealderen, simpelt hen lave en puljeordning i virksomhederne, som man selv sparer op til. Det er ikke noget med statspenge, det er ikke noget med, at virk-

somhederne skal betale, men så man simpelt hen kunne sige: Nu står jeg over for et problem. Jeg vil gerne være hjemme de næste fire år på halv tid. Så bruger man de penge, man selv har sparet op. Jeg vil gerne gentage, at der ikke er statspenge i det, og der er ingen virksomheder, der skal betale. Man skal selv kunne finansiere det.

Det synes vi ville være et godt supplement, når vi i øvrigt taler om ventelisterne, og det er givet, at det ville kunne give nogle flere pladser til dem, der er hårdt trængt, og hvor begge forældre er nødt til at arbejde på fuld tid.

Jeg er enig med SF's ordfører. Jeg tror også, at den socialdemokratiske ordfører nævnte, at det kunne være spændende, hvis vi herinde afsatte en lille bitte pulje på nogle millioner kroner til nogle udviklingsforsøg, som der ellers ikke ville være råd til ude i kommunerne, f.eks. hvor nogle pædagoger havde nogle spændende ideer, som måske var lidt dyre at afprøve, måske forældrene ikke ville være med til at betale det. Jeg synes, det var en god idé, at vi kiggede på sådanne ting.

Så har der været sagt meget om modulordninger, deltidspladser, private pasningsordninger. Jeg må nævne Søllerødordningen, som Centrum-Demokraterne fik vedtaget her i Tinget. Den synes jeg er alt for lidt udbredt.

Jeg kan nævne det idékatalog med dagtilbud, socialministeren har udgivet. Det synes jeg er udmærket. Jeg ser også meget gerne, at man går ind i nogle obligatoriske modulordninger. Problemet er bare, hvordan en obligatorisk modulordning skal se ud, for at det løser venteliste-problemerne. Man skal altså ikke forestille sig, at det, at børn kommer på halv tid eller totredjedel tid, lige pludselig giver en masse ekstra pladser ude i kommunerne. Ja, det kan give nogle pladser, men det giver vel næppe det antal pladser, der egentlig er brug for. Jeg vil igen erindre om, at vi ikke ved, hvor mange pladser der egentlig er brug for.

Så er jeg meget enig vedrørende virksomhedsordningerne, men jeg har forstået, at der mangler lovgivning for, at arbejdsgiverne kan etablere dem. Det har jeg hørt fra arbejdsgiver-side. Nu forstår jeg på debatten i dag, at det er i orden, men jeg har hørt, at arbejdsgiverne ikke har det nødvendige lovgrundlag til at udforme disse dagtilbud, og det finder jeg er en svaghed. Hvis det rigtig skal virke, så bliver vi nødt til at se på den lovgivning.

[Bente Juncker]

Jeg tror, det var SF's ordfører, der spurgte mig, hvordan jeg fortolker dagsordenen. Jeg ser dagsordenen overordnet som en fredelig dagsorden, der skal vedtages her i Folketinget. Det vil jeg gerne sige.

Den første pind siger, at regeringen opfordres til »at lade spørgsmålet om ventelisterne til daginstitutioner og dagpleje indgå i de økonomiske forhandlinger mellem regering og kommuner«. Der står ikke noget om, vil jeg gerne sige, at der skal gives millioner eller milliarder til dette. Sådan tolker jeg det ikke. Det er da klart, at det ligger i de forhandlinger, vi kører i øjeblikket, om finansloven osv., at der er afsat nogle penge, men jeg tolker ikke dette, som om ventelisteproblematikken skal ind, og så skal der gives ekstra penge til det.

I den anden pind står der, at »I forhandlingerne skal indgå en eventuel lempelse af kommunernes lånelofter«. Der er nogle barrierer her, som jeg synes det er fornuftigt at vi lempet. Hvis en andelsboligforening har nogle lokaler til rådighed og der er 20 børn, der ikke kan komme i en børnehave, hvorfor skal der så være en stor økonomisk barriere, så at de ikke kan åbne en sådan daginstitution, ansætte noget personale osv. og sørge for nogle gode vilkår? Det virker mærkeligt, og det er egentlig underligt, at dette ikke er blevet taget frem noget før.

Med hensyn til dagforanstaltninger, som SF's ordfører spurgte mig om, forestiller jeg mig en bred vifte, så bred, som fantasien rækker. Hvis vi med de små midler, der ligger i denne dagsorden, skal løse den problematik, der er på ventelisteområdet, så er vi altså nødt til at tænke utrolig kreativt.

Det er helt klart, at vi prioriterer også, at der skal være et tilsyn på området. Der skal være uddannet personale, i hvert tilfælde én, måske halvanden eller to, men man behøver ikke at have fem uddannede pædagoger til tyve børn. Man kan bruge andet personale, men det er klart, at hovedparten af personalet skal være uddannet.

Til slut vil jeg sige, at jeg ikke umiddelbart kan få øje på, at dagsordenen eller de tilkendegivelser, der er kommet herfra i dag, kan løse ventelisteproblemet, hvis størrelse vi egentlig ikke kender. Skal vi løse dette problem – det er også det, SF's dagsordensforslag siger – så er vi herfra nødt til at komme med nogle penge, og så er mit spørgsmål til SF: Hvordan vil man

prioritere de penge? Hvor vil man skaffe de penge fra i den økonomiske situation, landet befinder sig i?

(Kort bemærkning).

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Jeg vil gerne sige tak til fru Bente Juncker for en meget tilfredsstillende forklaring på de to første dele af dagsordensforslaget. Jeg er tilfreds med, at fru Bente Juncker ser diskussionen mellem kommuner og regering som, at man vil løse også på økonomisiden. Det samme gælder forståelsen af de begrænsede muligheder, der har været for andre end kommunerne for at gå i gang med at bygge børnehaver. Også dér skal der løses.

Men jeg er stadig lidt optaget af forståelsen af udtrykket i det sidste afsnit, »en intensiveret udvikling af alternative pasningsformer«. Jeg har endnu ikke fra ordførerne fået et klart budskab om, hvad man ser dér.

Til gengæld skal jeg huske at complimentere fru Bente Juncker for hendes bemærkninger om normeringen. Som jeg hører fru Bente Juncker sige det, skal normeringen hænge sammen med antallet af børn, også i en virksomhedsbørnehave.

Marianne Jelded (RV):

Der er, som tidligere ordførere har sagt, usikkerhed om, hvad den reelle ventelisteopstilling er størrelsesmæssigt, bl.a. fordi der på ventelisterne også figurerer børn, som allerede er i en pasningsordning, men som ønsker en anden institutionstype eller et andet institutionssted i en kommune.

Men uanset hvor mange spørgsmål vi kan stille om tallet og omfanget af ventelisterne, er det klart, at det er et problem for mange familier, at der ikke er pasningsmuligheder nok.

Jeg vil gerne understrege for Det Radikale Venstres vedkommende, at det er et kommunalt ansvar, vi her beskæftiger os med. Jeg vil også gerne gøre opmærksom på, at der i virkeligheden er meget store forskelle på problemerne i de forskellige kommuner. Vi ser gerne, at man har lokale løsninger, at man er fantasifuld. Vi understreger, at kommunerne for at løse disse opgaver skal være handlingsorienteret og prioritere deres ressourcer. Vi er også indstillet på, at man kan lave mange alternative løsninger. Vi er ikke så bekymret, fordi vi er sikre på,

[Marianne Jelved]

at forældre generelt er optaget af, at der er kvalitet bag de daginstitutioner og de dagpasningsmuligheder, man etablerer i lokalområderne.

Vi mener, at et af problemerne for kommunerne er den manglende fleksibilitet imellem de forskellige institutionstyper, hvor man i perioder kan have overkapacitet og i andre perioder, med korte mellemrum endda, kan have ventelister til den samme institution. Nogle af problemerne opstår i forbindelse med organisationerne og personalet om at udnytte institutionerne mere fleksibelt, end man umiddelbart gør.

Puljeordningerne, der kom ind i efteråret 1990, er et forsøg på at skabe nogle alternative løsningsmuligheder. Sammen med det idékatalog om dagtilbudsområdet, Kommunernes Landsforening og Sammenslutningen af Sociale Udvalg og Socialministeriet har udarbejdet, mener vi i Det Radikale Venstre, at der er lagt op til en proces, hvor man kan udvikle og komme med nye løsningsmuligheder. Det skal vurderes til efteråret, hvorledes det er gået med det.

Der er alt i alt mange initiativer i gang, og det er principielt udmærket, at Folketinget følger området tæt for at vurdere, hvad der eventuelt skal til af lovændringer. Vi vil kun i Det Radikale Venstre ønske, at der bliver mulighed for et mere utraditionelt udviklingsarbejde i nogle kommuner for at få konkrete erfaringer med, hvordan man kan nedbringe ventelisterne og udnytte de muligheder, kommunerne har. Det kunne godt være, det kunne hjælpe lidt, hvis man kom udefra med nogle ideer til det, og hvis man fik nogle muligheder for at lave forsøgsarbejde – udviklingsarbejde er et mere korrekt ord – på dette område.

Det kunne også være ganske interessant for Folketinget at få mere at vide om de kommuner, der ingen ventelister har, eller som har meget korte ventelister, hvordan de egentlig håndterer det problem. Farum Kommune har jo et meget favorabelt tilbud: De lover alle deres borgere, også tilflyttere, sikkerhed for institutionspasning. Jeg kunne være interesseret i at vide, hvordan Farum Kommune ordner den sag, hvordan de har organiseret det, hvilke omkostninger det har, hvordan de får det til at gå op. Det er bare ét eksempel på en kommune, som har en sådan politik. Hvordan har de gjort det? Hvilke erfaringer har de?

Jeg vil gerne appellere til socialministeren – formentlig skal også indenrigsministeren involveres – om at prøve at indhente meget konkrete erfaringer fra kommuner, der har løst disse problemer eller i hvert fald tilnærmelsesvis har løst dem.

Med hensyn til dagsordenen er det jo ingen hemmelighed, at Det Radikale Venstre vil anbefale den. Jeg synes, at SF gør meget ud af at skabe forskelle her. I virkeligheden tror jeg ikke, at der er den forskel, som SF's ordfører forsøger at demonstrere fra denne talerstol.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Det er da meget muligt, at der ikke er den store forskel i synspunkter vedrørende dette dagsordensforslag, som vi prøver at få det til at lyde. Vi kan bare konstatere, at den vifte af ideer til, hvad man mener med »en intensivere udvikling af alternative pasningsformer«, er næsten lige så bred som den vifte, fru Bente Juncker prøvede at beskrive, og det er det, vi synes er bekymrende.

Så blev der spurgt, hvor SF vil finde pengene til dette. Pengene er jo afsat på finansloven, og vores idé går ud på, at man skal nedsætte et udvalg, der inden for nogle fornuftige økonomiske rammer laver en plan over, hvordan vi afvikler ventelisterne.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Det er interessant, at uenigheden nu koncentrerer sig om et par ord i dagsordenen fra flertallet, nemlig hvad der ligger bag »en intensivere udvikling af alternative pasningsformer«. Det er interessant, fordi SF er vældig godt repræsenteret rundt om i kommunerne og jo må have tilid til, at deres partifæller i kommunerne har hånd i hanke med dette.

Jeg har lidt svært ved at forstå, at SF frygter, at man sætter ting i gang i kommunerne, hvor forældrene jo også har et ord at skulle have sagt. Hvad er det, der er så forfærdeligt ved, at man vil intensivere »udvikling af alternative pasningsformer«? Hvad er skræmmebilledet? Hvad er det, man ikke tør overlade til det kommunale selvstyre og til forældrene? SF kan jo ligesom vi andre hele tiden følge med i, hvad der foregår, og gribe ind, hvis man mener, at det

[Marianne Jelved]

går fuldstændig skævt. Lad dog tingene få lov at gro.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg kan ikke forstå, at SF's ordfører gang på gang konstaterer, at der er uenighed om, hvem der har foreslået den dagsorden, flertallet vedtager om lidt. Den dagsorden er faktisk så bred, og de alternative ordninger er en så bred vifte, at selv SF såmænd også kunne være med i den.

SF har foreslået en dagsorden – og jeg går ud fra, at den er seriøst ment, og at SF gerne vil have den vedtaget, den er ikke bare stillet, for at man skal markere sig – hvor det i den sidste pind hedder:

» – at nedsætte et udvalg med det formål senest den 1. januar 1992 at fremkomme med en handlingsplan til afskaffelse af ventelisterne.«

Så bliver jeg altså nødt til at spørge igen: Hvor lang skal den handlingsplan være? Hvor mange år skal det vare? Nu var fru Pernille Frahm heroppe og sige, at den dér rundt regnede milliard, der var afsat til børnepakken, skulle bruges til det her. Er det ikke noget med 7 mia. kr., hvis vi over bare et par år skal afskaffe dem? Hvor mange år skal det køre? Hvis det er en handlingsplan over 15 år, så kan det måske løses, men det tror jeg ikke rigtig at SF har forestillet sig.

Så nu spørger jeg igen: Hvor lang skal den være? Hvor mange år skal den køre over? Og hvor mange penge har man tænkt sig at afsætte? Og hvor er det, vi skal skaffe pengene? Skal vi udskrive flere skatter? Eller hvordan er det?

(Kort bemærkning).

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Jeg er meget tilfreds med, at fru Marianne Jelved ligesom SF kan se en interesse i at starte nogle udviklingsprojekter i nogle kommuner, for at vi kan blive inspireret af et sådant arbejde.

Til fru Bente Juncker vil jeg sige, at hvis hun læser den sidste del af SF's dagsordensforslag – som selvfølgelig, fru Bente Juncker, skal tages seriøst, andet skulle der ikke være at bruge Folketingets tid til – så vil hun se, at der faktisk står, at vi ønsker et udvalg nedsat med det formål senest den 1. januar 1992 at komme med en handlingsplan.

Jeg ville jo være et fjols, hvis jeg stod her på talerstolen i dag og sagde, hvad det udvalg, som skulle arbejde med en handlingsplan, skulle fremkomme med. Det er klart, at udvalgets arbejde skulle afdække forskellige modeller for tidsrammen for afvikling af ventelisterne. Jeg vil ikke stå her og sige på hvilket åremål, al den stund det må være et spørgsmål om politisk vilje i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Det er en bemærkning til fru Pernille Frahm, som tilsyneladende har nogle problemer med ordene fleksibilitet og alternativ. Det kan jeg egentlig godt forstå, for vi har set alternative løsninger i nogle enkelte kommuner, bl.a. Thyborøn-Harboør. Hvis begrebet alternativ dækker over det, så er Socialdemokratiet også lodret uenig. Men det er ikke det, der er sagt fra denne talerstol. Det er ikke det, der er ment.

Der er ment fleksible løsninger, som der i øvrigt er peget på i denne rapport, som jeg også gætter på at SF er udstyret med. Den er lavet af Frie Børnehaver & Fritidshjem, den er lavet af DUI-Leg og Virke, af BUPL, af PMF, af Dansk Kommunal Arbejderforbund og af forældreforeningen FOLA.

De siger meget konkret, at der er 75.000 børn på ventelisterne – ikke i overmorgen, men om nogle år. Vi er nødt til at forsøge at få traditionelle, almindelige daginstitutioner udbygget så langt, som vi nu kan komme politisk rundt omkring i kommunerne, og så langt, som vi kan komme herinde. Men vi er også nødt til, hvis vi har målet for øje: at få afskaffet ventelisterne – at finde ud af, om der er nogle fleksible løsninger, vi i nogle overgangsperioder må betjene os af.

De organisationer peger helt konkret på, hvad man kan gøre i boligforeningerne, hvad man kan gøre i forhold til virksomhedsbørnehaver, hvad man kan gøre i forhold til § 70-ordninger, der, som jeg har været inde på før, har den sikkerhed med hensyn til tilsyn, som SF også er optaget af, og som vi er enige i.

I de grupper, der har børn som deres hjertesag – vi har jo trods alt også andre sager på hjerte – har man faktisk selv erkendt, at man er nødt til at finde nogle fleksible muligheder. Men ikke hvad som helst, ikke hvor som helst. Det skal være ordentligt og fornuftigt.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg er nødt til at sige, at jeg synes, at SF er besynderlige i denne debat.

Når det drejer sig om den store dagsorden fra bl.a. S og CD og regeringspartierne, så skal vi meget detaljeret fortælle om alle disse utraditionelle dagforanstaltninger. Men når det gælder tolkningen af SF-dagsordenen, så siges der bare det, der står i den nederste pind.

Jeg spørger igen: Hvor lang tid skal den plan vare? Skal man nedsætte et udvalg, der skal lave en handlingsplan, skal der jo udarbejdes et kommissorium. Det er faktisk et meget relevant spørgsmål, jeg stiller SF: Over hvor mange år skal de ventelister afskaffes, og hvad har man tænkt at ofre på det om året?

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Fru Pernille Frahm har ordet for en kort bemærkning, og så håber jeg, vi kan vende tilbage til talerlisten.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Det er ikke, fordi SF er modstander af noget, der er alternativt eller noget, der gror op fra neden af. Men vi bliver bekymrede, når man heroppe fra talerstolen ridser alternative løsninger op, der kan dække alt fra et skur ved skoven til private initiativer. Hvis det var fru Jytte Andersens model, vi kunne holde os til, vi kunne gå ud fra, hvis det var den fortolkning, der lå i forslaget, og den alene, så kunne vi sikkert godt blive enige. Det ville vi gerne være med til.

Skræmmebilledet på alt det her, fru Marianne Jelved, er bl.a., som fru Jytte Andersen sagde, Thyborøn-Harboør Kommunes måde at tackle dagpleje for folk på dagpenge. Men også den kommunale tackling af hjemmehjælpen vil vi mene er et skræmmebillede på det her.

Hvis det er ordentlige og fornuftige løsninger i den forstand, som fru Jytte Andersen ridser det op, så er der ingenting, så er der ingen problemer. Men vi hører bare en hel masse andre ideer bag det her, og der er ingen garantier for, hvad det er for noget, vi »køber«.

Fru Bente Juncker spørger, hvad der ligger i den sidste pind. Det er jo udvalgets arbejde. Vi kan ikke foregribe, hvordan det udvalgsarbejde skal forme sig. Det bliver jo en del af vores ar-

bejde herinde at tage stilling til det, dette udvalgsarbejde munder ud i. Hele økonomien og hele spørgsmålet om, hvor mange år den model skal strække sig over, ligger jo netop i det udvalgs arbejde.

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil begynde med at takke ministeren for besvarelsen af den stillede forespørgsel. Dernæst vil jeg sige, at Kristeligt Folkeparti ikke kan støtte SF's dagsorden, og jeg vil da lige komme med et par kommentarer til den.

I første pind står der, at Folketinget skal pålægge regeringen at afsætte et beløb. Det er en utrolig upræcis formulering. Er der tale om 10 mio. kr.? Er der tale om 10 mia. kr.? Er der tale om 5 mia. kr.? Hvad er det, man pålægger? Der er jo stor forskel på, om det er det ene eller det andet eller det tredje tal. Jeg synes, det er alt, alt for upræcist, når man vil pålægge en regering noget, at man så ikke angiver, hvad det handler om.

Den sidste pind synes jeg også er meget uklar, for her skal man komme med en handlingsplan til afskaffelse af ventelisterne. Hvordan definerer man ventelisteproblematikken? Hvis man forestiller sig, at man stemmer for denne dagsorden og man så nedsætter et udvalg, som skal komme med en handlingsplan i løbet af få måneder, så må de vel vide, hvad det er for en opgave, de skal løse. Er der 10.000? Er der 30.000? Hvor mange ventelister er der? Der synes jeg også dagsordenen er utrolig upræcis. De, der måtte stemme for den, ved faktisk ikke, når jeg læser den tekst, hvad de stemmer for.

Well, nu har jeg ikke tænkt at stemme for den, så på den måde kommer jeg ikke ud i nogen problemer, hvad det angår, men jeg synes alligevel, det er rart, at man, når der bliver foreslået en dagsorden, som skal indgå i debatten, er klar over, hvad det er, man forholder sig til, hvor meget skatten i givet fald skal stige, for at den første pind kan gennemføres. Det hænger noget sammen med den fjerde pind i SF's forslag.

Baggrunden for det, vi drøfter i dag, er jo dybest set, at begge ægtefæller nu er kommet ud på arbejdsmarkedet, og vi ønsker, at begge ægtefæller har lige muligheder for at få de job, de ønsker. Under den præmis mener jeg, at der rejser sig et par spørgsmål. Det ene er: Hvordan giver vi børnene opvækt under trygge vilkår?

[Kofod-Svendsen]

Og det andet er: Hvordan giver vi børnene den ønskede forældrekontakt?

Det er et par af de spørgsmål, som opstår i den situation, som faktisk foreligger, og her understreger jeg, at vi ønsker, begge ægtefæller har lige muligheder for at få deres jobønsker opfyldt.

Jeg mener, der er brug for en flerstrengt indsats. Arbejdsmarkedet må indrette sig på den nye situation, så hver enkelt person både kan være tilknyttet arbejdsmarkedet og samtidig have tid til og mulighed for samvær med sine børn, især mens børnene er små, og den mulighed mener jeg bør gælde begge ægtefæller. I den sammenhæng tror jeg, det er utrolig vigtigt, at vi får et mere fleksibelt arbejdsmarked, og at man i langt højere grad får udvidet muligheden for deltidsarbejde, sådan at man arbejder mindre uden for hjemmet, når børnene er små, mere uden for hjemmet, når børnene er større og vil flytte hjemmefra, og så igen mindre, når pensionsalderen begynder at indfinde sig. Denne fleksibilitet har vi ikke været nær gode nok til at indrette os efter.

Jeg mener også, at der må være ret til deltid med en vis lønkomensation. Det tror jeg også vil være med til at skabe et mindre pasningsbehov.

Endvidere mener jeg, vi må skabe flere institutioner, som er tilknyttet virksomhederne, som flere har været inde på.

Derudover er jeg enig i, som vi jo også udtrykker det i den dagsorden, jeg selv er medforlagsstiller til, at børnepasningsområdet hører under det kommunale selvstyre. På dette område har kommunerne imidlertid ret forskellig praksis, og derfor er jeg ligesom en af de andre ordførere interesseret i at modtage noget mere materiale fra socialministeren eller indenrigsministeren eller dem begge i fællesskab om, hvordan kommunerne rent faktisk tager denne udfordring op, som vi er enige i hører under det kommunale selvstyre. Det kunne være rart at få lidt mere information om dette spørgsmål, så man kan afgøre, om der er meget store forskelle i den kreativitet, som én kommune udfolder i forhold til en anden. Vi hører lidt om den ene og den anden kommune, men savner et egentligt overblik over, hvordan det gøres i de ca. 275 kommuner.

Jeg mener også, at der er brug for både private og offentlige tilbud. Det er vigtigt med flexi-

ble ordninger. Det er vigtigt med den øgede forældreindflydelse. Søllerødordningen, idékatalog, puljeordninger er blevet omtalt. Jeg synes, det er udtryk for, at den meget stive, hvad jeg vil kalde »institutionstænkning«, er ved at blive blødt op af flere valgmuligheder, hvad vi synes er utrolig vigtigt.

Derudover lægger vi megen vægt på, at vi får en modulordning, så forældrene får en ret til at bruge en institution deltids – den ret har man jo også i dag, men så kan det være, at man skal betale fuldtid – altså at vi får øget mulighed for deltidsbrug mod en deltidsbetaling.

Den nytænkning, som jeg synes der er flere steder, ønsker vi videreudbygget, samtidig med at vi får øget fleksibilitet med hensyn til arbejdsmarkedet. Disse tiltag i forbindelse med et vifteformet tilbud af forskellige pasningsformer tror jeg vil være med til at nedbringe venteliste-problemet, hvor stort det så end måtte være – derom har jeg heller ikke fået de helt præcise oplysninger. At give forældrene større mulighed for selv i kortere eller længere perioder at varetage dele af pasningen via bedre mulighed for deltid tror jeg er den bedste helhedsløsning, vi kan byde på.

Socialministeren (Else Winther Andersen):

Hele debatten på dette område er vigtig, da vi jo alle sammen har et ønske om, at vores børn kan blive passet bedst muligt, og at der er plads til det.

Det har været en spændende debat, for man kan høre, at hele børnepasningsområdet er blevet blødt meget op. Når vi før i tiden talte om børnepasning, var det altid noget med vuggestuer eller børnehaver, men nu tales der om alternative løsninger, moduler og meget andet. Men for at nå målet: at få disse pasningstilbud ud til børnene, er det også vigtigt, at vi har så bred en vifte at arbejde med som overhovedet muligt. Det skylder vi både børnene og deres forældre. Det er nødvendigt, at vi bruger vores fantasi og er så kreative som overhovedet muligt på dette område. Her vil jeg gerne understrege vigtigheden af, at forældrene er medinddraget, for det er trods alt dem, der har skoen på i hverdagen og ved, hvor den trykker, og vi må altså også erkende, at børnene er forældrenes.

Som jeg sagde i mit indlæg før, har kommunerne også mange andre opgaver, der skal lø-

[Socialministeren]

ses, og derfor er det vigtigt, at vi også finder nogle andre løsningsmodeller, som er gode for børnene, og som kan tilpasses de behov, der måtte være i de lokale områder.

Det har været nævnt, at modulordningerne måske ikke i tilstrækkelig grad kan løse problemet med ventelisterne. Rundt om i kommunerne har man tilrettelagt modulordninger, der gør det muligt at lade børnene afløse hinanden, hvorved man kan få flere børn ind i pasningsordningerne. Det forudsætter selvfølgelig også en nedsat betaling for forældrene. Derved får familierne bedre mulighed for at vælge, om de vil gå ned i arbejdstid, hvis de herved har mulighed for at få en besparelse. Vi kan se ud af de undersøgelsesresultater, der foreligger, at man siger, man mangler tid, så hvis man har mulighed for også at få en anden betaling, vil det blive hilst meget velkommen af familierne.

Fru Hanne Thanning Jacobsen spurgte, hvad man tænkte på med utraditionelle dagforanstaltninger. Uden at jeg vil dykke helt ned i essensen af alle de muligheder, der kan være, kan jeg sige, at det kunne jo være dagforanstaltninger, der gav børnene nogle oplevelser, f. eks. en tilværelse på landet, der ville være anderledes end den, de havde, hvis de kom fra byen. Det kunne sandelig også være virksomhedsbørnehaver, men det kunne måske også være noget meget væsentligt, nemlig at børnene kom til at opleve deres forældres arbejdsplads. Det har jo været sådan i mange år, at familiernes tilværelse er blevet hugget i stykker, fordi man ikke har kunnet følge hinanden i hverdagen. En sådan ordning ville kunne give en meget større helhed i familiens tilværelse og pludselig gøre børnene til en vigtig del af den.

Fru Bente Juncker gjorde opmærksom på, at det var svært at få de rigtige tal, når det drejede sig om ventelister. Det er rigtigt, og det skyldes, at kommunerne skriver ventelisterne på forskellige måder. Man tror således, at den venteliste, man har, er realistisk, men når man så pludselig giver nogle andre tilbud, opdager man, at man må langt ned i rækken, inden man finder nogen, der vil tage imod tilbudet, fordi det viser sig, at mange bare har skrevet sig på for en sikkerheds skyld. Derfor er det, som jeg nævnte i min indledning, et område, hvor det er svært at give det præcise tal.

Jeg synes, det var en spændende idé, fru Bente Juncker omtalte, nemlig at man skulle kunne

spare arbejdstid op i sine unge år, hvor man ikke havde børn, der skulle passes, og bruge den, når man fik børnene og gerne ville have tid til at passe dem. Det ville være at gøre tingene mere fleksible, og jeg synes i hvert fald, tanken er spændende.

Fra flere sider er der stillet forslag om en puljeordning, der kunne bruges til alternative forsøg og andre måder at gøre tingene på. Lad mig svare under ét her, at også dette jo kunne indgå i de videre forhandlinger om børnepakken.

Fru Marianne Jelled spurgte, om der var mulighed for at få nogle erfaringer fra de kommuner, der har nedbragt ventelisten, og oplysning om, hvilke initiativer de har taget for at opnå det. Det synes jeg da var en god idé. Både indenrigsministeren og jeg vil gerne være med til at indhente oplysninger fra de kommuner, der har nedbragt ventelisterne, om, hvordan de har gjort det. Men jeg synes, vi ved samme lejlighed skulle indhente oplysninger fra de kommuner, der har lange ventelister, om, hvorfor de har det. Det kunne jo være, at man kunne lære noget af hinanden deraf.

Men man kan jo da begynde med at se på, hvordan de tretten kommuner, som er nævnt i idékataloget, har løst ventelisteproblematikken. Jeg synes, det har været meget spændende læsning, fordi det viser, at det godt kan lade sig gøre at løse problemet.

Dette er også et svar til hr. Kofod-Svendsen, der også efterlyste noget materiale.

Hr. Kofod-Svendsen foreslog også, at man sendte nogle signaler ud til arbejdsmarkedet om, at de skulle indrette deres arbejdstider mere fleksibelt.

Til sidst skal jeg blot sige, at jeg har været glad for at lytte til debatten, fordi jeg synes, der har været mange spændende tanker fremme under den. Jeg synes, det lover godt for den videre udvikling på børnepasningsområdet, hvor vi jo virkelig nu ser en meget bred vifte af gode tiltag for vore børn.

Jytte Andersen (S):

Socialdemokratiet rejste denne debat for at komme et stykke vej i løsningen af det presserende problem, der består i, at vi har alt for lange ventelister. Det er vores opfattelse, at ventelisterne skal væk, og at det skal foregå ordentligt og pædagogisk forsvarligt.

[Jytte Andersen]

Det er vores opfattelse, at økonomi er nødvendig. På et tidspunkt under denne debat er der blevet stillet spørgsmålet: Hvad koster det egentlig?

Kommunernes Landsforening har lige lavet nogle beregninger over, hvad det koster inden for en 4-årig periode at komme af med ventelisterne, og Kommunernes Landsforening skønner, at det vil koste et beløb på mellem 1,5 og 2 mia. kr.

Det er også baggrunden for, at vi med denne debat og den foreslåede dagsorden er tilfredse med, at vi har fået bundet regeringen op på et politisk ansvar for at medvirke til at få reduceret og senere løst ventelisteproblemerne.

Der har også været talt om, at der jo sker en udvikling på området rundt omkring i landets kommuner, og man har spurgt, hvor lange ventelisterne egentlig er.

Den direkte årsag til, at vi stillede denne forespørgsel, var Socialforskningsinstituttets fremragende rapport, der jo belyser, at der står 58.000 børn på ventelisterne. Vi agter ikke på nogen måde at sætte spørgsmålstegn ved det. Der står for mange børn på ventelisterne. Og det er efter vores bedste opfattelse utopi at tro, at man kan organisere og nytænke sig ud af problemet. Derfor er det vigtigt, at der enten føres ressourcer fra nogle andre områder i kommunerne og den kommunale prioritering, eller at der i forbindelse med de kommunale forhandlinger ekspederes nogle penge ind til at løse dette problem.

Vi mener egentlig, at dagsordenen i et så præcist omfang, som det har været politisk muligt, binder regeringen op på et ansvar for at løse ventelisteproblemerne.

Vort krav er, som jeg sagde indledningsvis, at det skal foregå på en kvalitetsmæssigt indholdsrig måde for børnene. Og det er derfor, det er så utrolig vigtigt, at vi nu får præciseret, at forældrene skal sikres indflydelse på, hvad der foregår.

Vi har meget stor tillid til forældrenes kvalitetsbevidsthed på deres børns vegne. Og det, vi ønsker med lovgivningen på dette område, er, at forældrene skal have indflydelse på den pædagogiske målsætning, som skal være der, på personalepolitikken og på de bygningsmæssige og indholdsmæssige rammer i øvrigt.

Jeg vil gerne her ved afslutningen slå fast, at Socialdemokratiet har stor respekt for det kom-

munale selvstyre, og det samme har alle de andre ordførere her givet udtryk for

Det er vores baggrund for at afvise, at vi så direkte griber ind, som andre partier gerne ville, i obligatoriske modulordninger. Det finder vi bør være en udvikling, der sker i det kommunale regi. Vi afviser altså obligatoriske modulordninger, men fremskynder gerne en udvikling, hvor man på kommunalt plan kan finde andre måder sammen med forældrene. Men direkte indgreb i den kommunale måde at gøre det på ønsker vi ikke.

Vi er også meget optaget af, at modulordninger ikke får en social slagside, forstået på den måde, at det ikke kan være rigtigt, at de forældre – og det er som oftest enlige forsørgere, men altså også udearbejdende forældre i det hele taget – der har brug for en daginstitution hele dagen, skal betale forholdsvis mere, fordi nogle andre kan nøjes med 3, 4, 5 timer.

Vi er også meget optaget af garantiordninger, når det foregår på en ordentlig måde, når der snakkes fornuftigt med forældrene, og når der i øvrigt skabes ro om børnene i forbindelse med garantiordninger.

Vi finder også, det er en vigtig udvikling, vi selv har sat i gang med puljeordningerne, men jeg vil gerne herfra understrege, at vi ikke synes, puljeordningerne skal bidrage til eller skabe adgang for, at man i øvrigt omstrukturerer daginstitutionsområdet, som man tydeligvis har en forestilling om i Ringkøbing Kommune. Det er faktisk noget, der går ud over den intention, der lå i puljeordningerne.

Vi finder det vigtigt, at der i den udvikling, der skal foregå, fastlægges nogle pædagogiske mål for, hvad der skal ske. Det er vigtigt, at medarbejderne har den faglige baggrund, der skal til for at løse opgaverne.

Som sagt slår vi fast, at vi ikke vil blande os direkte i kommunernes forvaltning. Vi afviser obligatoriske modulordninger, vi afviser misbrug af puljeordninger, vi afviser, at børn skal deles op, afhængig af om deres forældre er i beskæftigelse eller de ikke er i beskæftigelse.

Vi havde gerne set, at vi i dagsordenen havde fået fastlagt nogle rammer om en udviklingspulje. En udviklingspulje kunne være nyttig, hvis den havde det formål, at den kunne give nogle økonomiske eller idémæssige incitamenter til en udbygning og en udvikling, hvad enten initiativerne tages af kommunerne, frivillige or-

[Jytte Andersen]

ganisationer, virksomheder, boligforeninger, idrætsforeninger, spejderforeninger, eller hvad det ellers kunne være.

Derfor vil jeg spørge socialministeren direkte om regeringens holdning til ideen om en udviklingspulje. Jeg ved godt, der kan være problemer med at anvise finansiering direkte, når vi sidder i nogle forhandlinger i øvrigt, men som idémæssigt grundlag vil jeg gerne høre socialministeren om, hvad regeringen mener med at få fastlagt en ramme om en mindre udviklingspulje, som man fra ministeriets side også kunne bruge til en almindelig udvikling idémæssigt og kvalitativt/kvantitativt.

Jeg vil også gerne understrege, at vi i Socialdemokratiet er optaget af at finde et helt andet finansieringssystem for, hvordan kommunerne får dækket deres børneudgifter. Vi synes egentlig, det er hul i hovedet, at der i en situation, hvor vi har næsten 300.000 ledige, skal være omsorgsopgaver, der ikke bliver løst, ledige medarbejdere, PMF'ere eller BUPL'ere, dagplejere, eller hvad det nu måtte være, som bliver betalt af staten for ingenting at lave, samtidig med at kommunerne har uløste problemer med pasningen af børn. Med andre ord: Vi skal have fundet et finansieringssystem, som forholder sig til, hvad kommunerne rent faktisk gør med hensyn til pasning, og vi skal finde et finansieringssystem, som i højere grad gør det muligt at aktivere dagpengeområdet.

Afslutningsvis vil jeg sige tak til ordførerne som helhed. Specielt vil jeg gøre fru Hanne Thanning Jacobsen opmærksom på, at vi er meget enige i den opfattelse, at alle børn bør have ret til et ordentligt daginstitutionstilbud eller dagplejetilbud. Vi synes egentlig, vi skulle begynde at tænke på småbørnene på samme måde, som vi tænker på skolebørnene, og vi har jo aldrig nogen sinde hørt om, at der var venteliste til en børnehaveklasse eller til en 1. klasse. Der er jo ikke ventelister; dér finder man ud af det, for det skal man. Det er i hvert fald stadig væk et socialdemokratisk krav, at vi skal have det samme perspektiv i forhold til børns udvikling, hvad enten de er skolebørn eller de er småbørn.

På det helt lange perspektiv – men det har ikke været dagens debat – vil jeg også gerne signalere, at egentlig burde vi vel også finde finansieringsmuligheder, som svarer til, hvordan vi finansierer skoleområdet. Vi finansierer jo sko-

leområdet via vores skattebillet, og hvorfor skulle vi ikke kunne finansiere daginstitutionsområdet på samme måde? Jeg ved godt, det har lange udsigter, men perspektivet er, at småbørn og skolebørn skal behandles på samme måde. Det burde være vederlagsfrit for forældrene at få passet deres børn på en ordentlig og en kvalificeret måde.

Karen Højte Jensen (KF):

Når fru Jytte Andersen antyder, at det nærmest er en nyhed, at regeringen – og dermed mener fru Jytte Andersen formentlig også regeringspartierne – interesserer sig for at få nedbragt ventelisterne, må det skyldes, at fru Jytte Andersen ikke har præsent, hvilke initiativer regeringen faktisk har taget med henblik på at få nedbragt ventelisterne. Jeg skal ikke her gentage min ordførertale, men blot nævne puljeordninger og stordagplejeordninger. Det er også regeringen, der i høj grad går i spidsen ved at tale om fleksible pasningsordninger, modulordninger og deltidsordninger, så jeg tror nok, at regeringen er lige så bevidst på dette område, som Socialdemokratiet er.

Dernæst har jeg nogle enkelte kommentarer til SF's dagsorden. Jeg er enig med andre ordførere i, at man naturligvis ikke i det, der i sædvanligt sprog kaldes den sidste pind, kan komme med en så bred formulering. Der må naturligvis være en tidshorisont og en økonomisk ramme for det. Hvordan skulle et eventuelt udvalg dog ellers kunne handle?

Endelig vil jeg gerne sige, at det er utopi at mene, at man kan afskaffe ventelisterne. Det ville i det praktiske liv ude i kommunerne betyde, at en familie, dagen efter at de var flyttet til kommunen, skulle have en pasningsordning, og ingen i dette Folketing kan vel forestille sig, at man skulle have en sådan kapacitet. Det ville faktisk betyde, at der var overkapacitet. Jeg mener, det er helt urealistisk at ville skaffe økonomi til at afskaffe ventelisterne på den måde, som det her er skitseret fra SF's side.

Vi har vores egen dagsorden, som vi er helt tilfredse med, og derfor tilslutter vi os naturligvis ikke SF's.

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Vi kunne have fået en spændende debat, hvis vi havde taget fat på slutningen af fru Jytte Andersens indlæg. I SF er vi i hvert meget optaget

[Hanne Thanning Jacobsen]

af og ser frem til, at vi i den kommende tid skal føre debat om en ændret finansiering af daginstitutionsområdet.

Jeg vil gerne takke for nogle af de svar, der er givet.

Jeg vil gerne sige til ministeren, at ministerens forståelse af modulordning efter min mening betyder, at vi efterlader dem, som har allermest brug for det, på herrens mark. Det er en dårlig modulordning, der medfører, at de velønnede, der oftest er dem, der har den mindste arbejdstid, får mulighed for at betale mindre til det kollektiv, som dagsinstitutionen er p.t.

Flere af ordførerne forstår øjensynlig ikke, hvad vi mener med det udvalg, vi ønsker. Det kan ikke nytte noget, at man prøver at afkræve os, hvad vi føler udvalget skal komme til Folketinget med 1. januar 1992. Det, vi ønsker af udvalget, er netop, at vi får et udspil med hensyn til, hvordan forskellige modeller for afvikling af ventelisterne kan se ud, og derfor er det ikke rimeligt at afkræve Socialistisk Folkeparti en årsramme for, hvornår vi ser ventelisterne afviklet. Det vil vi selvfølgelig først kunne tage stilling til ud fra den politiske vilje i Folketinget den 1. januar 1992, og når vi har evalueret modellerne sammen med de andre partier.

Jeg har lidt svært ved at se det politiske ansvar, som fru Jytte Andersen mener at regeringen er bundet op på. Som jeg tidligere har tilkendegivet, er jeg tilfreds med den første pind, til dels med den anden, men jeg er stadig meget betænkelig ved betydningen af den tredje.

Jeg glæder mig over, at både fru Jytte Andersen og fru Marianne Jelved også har efterlyst en pulje til udviklingsprojekter, og jeg ser frem til, at vi kan arbejde videre med dette spørgsmål i Folketingets Socialudvalg.

Socialministeren (Else Winther Andersen):

På det direkte spørgsmål fra fru Jytte Andersen vil jeg gerne gentage det, jeg sagde tidligere, nemlig at udviklingspuljer, som er blevet nævnt fra flere sider her i salen, jo kunne være et element, der indgår i den videre forhandling om børnepakken.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 17 af Peder Sass (S), Karen Højte Jensen (KF), Eva

Kjer Hansen (V), Bente Juncker (CD), Marianne Jelved (RV) og Kofod-Svendsen (KRF) (se foran)

vedtoges med 92 stemmer (S, KF, V, RV, CD og KRF) mod 7 (FP); 10 (SF) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 18 af Hanne Thanning Jacobsen (SF) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 163:

Forslag til lov om tilskud til Grønlands hjemmestyre. (Hjemmestyrets overtagelse af sundhedsvæsenet og Sdr. Strømfjord/Kangerlussuaq Lufthavn m.v.).

Af finansministeren (Henning Dyremose).
(FremSAT 10/4 91).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Rosing (S):

Som formanden sagde, er dette et forslag til lov om tilskud til Grønlands hjemmestyre. Som det vil vides, blev der i november 1990 vedtaget en lignende lov for den næste 3-årige periode, men på grund af overtagelse af sundhedsvæsenet pr. 1. januar 1992 og amerikanernes tilbagetrækning fra Kangerlussuaq/Sdr. Strømfjord er det blevet nødvendigt, at man fremsætter dette lovforslag med de tilføjelser, der hermed er kommet.

Hvad angår overtagelsen af hjemmestyret og det bloktilskud, der hører dertil, vil jeg gøre nogle bemærkninger herom under næste punkt på dagsordenen.

Der er ikke indbefattet et beløb vedrørende Kangerlussuaq, Den Store Fjord eller Sdr. Strømfjord, som den hedder på dansk, i hjemmestyreløven fra 1978, fordi man ikke på daværende tidspunkt kunne forudse den verdensomspændende udvikling og nedrustning, der har fundet sted og stadig finder sted, men det er et af de mærkbare resultater af afspændingen mellem Øst og Vest, der her manifesterer sig i